

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Restoration Academy
Empowering Youth Participation in Nature Restoration

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Οργανισμοί-εταίροι

[Nuorten Akatemia, Φινλανδία](#)

[KMOP - Education and Innovation Hub, Ελλάδα](#)

[RE-PEAT, Ολλανδία](#)

[Strom Zivota, Σλοβακία](#)

[Luonto Liitto ry, Φινλανδία](#)

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Στόχος του έργου Restoration Academy είναι να παράσχει στις οργανώσεις νεολαίας και στους/στις εργαζόμενους/-ες εργαλεία για την προώθηση της αποκατάστασης της φύσης ως μέσο για εκπαιδευτικές και μη-τυπικές δραστηριότητες μάθησης και εθελοντισμού με προσανατολισμό προς τη νεολαία, καθώς και να εμπνεύσει τους/τις νέους/-ες στο ταξίδι τους προς την ανάδειξή τους σε ενεργούς πολίτες και περιβαλλοντικούς/-ες ηγέτες/-ιδες.

Οι καλές πρακτικές που παρουσιάζονται παρακάτω αποτελούν θετικά παραδείγματα δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης βασισμένης στη φύση και αποκατάστασης της φύσης και μπορούν να εμπνεύσουν τους/τις επαγγελματίες της νεολαίας στις χώρες της ΕΕ αξιολογώντας τις σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια. Συμπληρώνοντας την έρευνα γραφείου που διεξήχθη και στις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες και σε συνδυασμό με το υπόλοιπο εκπαιδευτικό υλικό (μοντέλο λειτουργίας, πακέτο εργαλείων και βίντεο επίδειξης), το έντυπο με τις καλές πρακτικές μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο για τους/τις νέους/-ες και τους/τις επαγγελματίες της νεολαίας που ενδιαφέρονται ή ήδη εφαρμόζουν δραστηριότητες αποκατάστασης της φύσης και περιβαλλοντικές δραστηριότητες με βάση τη φύση, ώστε να εμπλουτίσουν περαιτέρω τις ιδέες ή τις πρακτικές τους και να τις αναβαθμίσουν.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Τίτλος της πρωτοβουλίας/ πρακτικής/έργου:

Κατασκηνώσεις αποκατάστασης
του FNA

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Luontoliitto ry / Φινλανδική
Ένωση για τη Φύση (FNA)

ΕΠΙΠΕΔΟ

Εθνικό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Νέοι/-ες 15-28 ετών

Στόχοι

Οι κατασκηνώσεις έχουν τρεις κύριους στόχους:

- Αποκατάσταση βιοτόπων που απειλούνται με εξαφάνιση ή βιοτόπων που φιλοξενούν απειλούμενα είδη
- Να προσφέρει στους/στις νέους-ες μια πρακτική εμπειρία εργασιών διατήρησης στη φύση και ένα χώρο για την εκμάθηση νέων δεξιοτήτων.
- Να παρέχει ευκαιρίες στους/στις νέους/-ες να συμμετέχουν σε δραστηριότητες της κατασκήνωσης με άλλους/-ες νέους/-ες και να δημιουργούν την αίσθηση της κοινότητας.

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Η Φινλανδική Ένωση για τη Φύση (FNA) διοργανώνει εδώ και μερικά χρόνια κατασκηνώσεις αποκατάστασης με νέους/-ες. Έχουν πραγματοποιηθεί κατασκηνώσεις αποκατάστασης και έργα αποκατάστασης για την προστασία διαφόρων βιοτόπων και ειδών. Οι κατασκηνώσεις περιλαμβάνουν την αποκατάσταση ελών, δασών, υδάτινων ρεμάτων και διαφόρων ανοικτών οικοτόπων, όπως λιβάδια, ξηρά λιβάδια και περιβάλλοντα που τα βλέπει ο ήλιος.

Οι κατασκηνώσεις αποκατάστασης μπορούν να διεξαχθούν με νέους/-ες διαφορετικών ηλικιών, ακόμη και με παιδιά, ανάλογα με το θέμα. Δεν απαιτούνται προηγούμενες γνώσεις ή δεξιότητες. Ωστόσο, ανάλογα με το πλαίσιο της κατασκήνωσης και των εργασιών αποκατάστασης, μπορεί να απαιτούνται εμπειρία κατασκήνωσης και δεξιότητες χειρισμού εργαλείων.

Στις κατασκηνώσεις του FNA δεν χρησιμοποιούνται μηχανήματα, παρά μόνο εργαλεία χειρός.

Κύριοι στόχοι:

1. Αποκατάσταση και διατήρηση της φύσης

Ο κύριος στόχος των κατασκηνώσεων και των εργασιών αποκατάστασης είναι η προστασία της φύσης και ειδικότερα των βιοτόπων και των ειδών κάθε περιοχής. Η απώλεια της βιοποικιλότητας αποτελεί απειλή για ολόκληρο τον πλανήτη και απειλεί το βιώσιμο μέλλον όλων των ειδών του. Η απώλεια βιοποικιλότητας συμβαίνει και στα τρία επίπεδα της ποικιλομορφίας: σε γενετικό επίπεδο, επίπεδο είδους και οικοσυστήματος. Τα τρία επίπεδα της βιοποικιλότητας είναι ξεχωριστά αλλά συνδέονται μεταξύ τους.

2. Διαφύλαξη της φύσης και περιβαλλοντική εκπαίδευση για τους/τις νέους-ες

Οι κατασκηνώσεις αποκατάστασης του FNA προσφέρουν στους/στις νέους-ες την ευκαιρία να εμπλακούν σε συγκεκριμένες εργασίες συντήρησης και να ενδυναμωθούν μέσω της δράσης. Η κλιματική αλλαγή και η απώλεια της βιοποικιλότητας είναι θέματα που μπορεί να είναι δύσκολο να επηρεάσουν οι νέοι, επειδή η ιδέα ότι τα πράγματα είναι πολύ μεγάλα και περίπλοκα είναι κάτι που συχνά σκέφτονται οι νέοι. Ωστόσο, οι κατασκηνώσεις αποκατάστασης προσφέρουν έναν συγκεκριμένο τρόπο να κάνουν τη διαφορά στο περιβάλλον και να επηρεάσουν θετικά τα παγκόσμια προβλήματα. Αυτό αυξάνει τα κίνητρα των νέων να ασχοληθούν με τις οργανώσεις και το περιβάλλον. Αυξάνει επίσης τις δεξιότητες των νέων και την κατανόηση της ποικιλομορφίας και της σημασίας των βιοτόπων και των αλληλεξαρτήσεών τους.

3. Η συνεργασία των νέων και η σημασία των κατασκηνώσεων - κοινοτικό πνεύμα

Εκτός από τη διαφύλαξη της φύσης και την ενδυνάμωση, ένας σημαντικός στόχος των κατασκηνώσεων του FNA είναι η συνεργασία και η δικτύωση μεταξύ των νέων. Οι κατασκηνώσεις δημιουργούν ευκαιρίες για συναντήσεις και βαθιές σχέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών. Οι κατασκηνώσεις αποτελούν μια εντατική και κοινοτική εμπειρία. Οι συμμετέχοντες/-ουσες δημιουργούν ισχυρούς δεσμούς μεταξύ τους, γεγονός που ενισχύει την πεποίθηση ότι δεν είναι μόνοι τους όταν υπερασπίζονται αυτό που είναι σημαντικό για εκείνους/-ες.

Διοργάνωση Κατασκηνώσεων

Το FNA διοργανώνει κατασκηνώσεις για παιδιά και νέους εδώ και δεκαετίες. Το περιεχόμενο και η δομή των κατασκηνώσεων έχουν αλλάξει με την πάροδο του χρόνου, αλλά η περιβαλλοντική εκπαίδευση με βάση τη φύση παραμένει ένα σημαντικό βασικό στοιχείο. Αυτό ισχύει και για τις κατασκηνώσεις αποκατάστασης.

Για να οργανωθούν κατασκηνώσεις, πρέπει να υπάρχει κατάλληλος κατασκηνωτικός χώρος κοντά στην περιοχή αποκατάστασης και οι απαραίτητες εγκαταστάσεις κατασκήνωσης και αποκατάστασης. Οι εγκαταστάσεις μπορεί να είναι σταθερές ή, στην περίπτωση των κατασκηνώσεων αποκατάστασης, συχνά κινητές.

Το FNA συνεργάζεται, για παράδειγμα, με το Metsähallitus, τον φορέα διαχείρισης των εθνικών πάρκων. Έχει επίσης συνεργαστεί με άλλους οργανισμούς, ιδιώτες ιδιοκτήτες γης και φυσικά καταφύγια.

Η επικοινωνία σχετικά με τις κατασκηνώσεις είναι σημαντική για να εξασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες για τις κατασκηνώσεις φτάνουν στους νέους που ενδιαφέρονται για την προστασία του περιβάλλοντος. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η αποκατάσταση είναι επίσης μια άγνωστη δραστηριότητα για πολλούς/-ες νέους/-ες, γι' αυτό και πρέπει η επικοινωνία να γίνεται σε απλή γλώσσα.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η αποτελεσματικότητα και η επιτυχία μπορούν να μετρηθούν με βάση τις δραστηριότητες αποκατάστασης ή τις κατασκηνώσεις.

Η αποτελεσματικότητα και η επιτυχία θα μετρηθεί κυρίως με βάση τον αριθμό των περιοχών αποκαταστημένων βιοτόπων. Το μέγεθος της περιοχής δεν αποτελεί μόνο δείκτη επιτυχίας- μερικές φορές, ακόμη και μικρές περιοχές μπορεί να απαιτούν μακροχρόνιες και αργές εργασίες αποκατάστασης.

Ορισμένες περιοχές αποκατάστασης είναι ήδη πολύ δύσκολα προσβάσιμες λόγω της θέσης τους. Οι κατασκηνώσεις είναι πραγματικά η μόνη εφικτή μορφή δραστηριότητας και όχι, για παράδειγμα, η μονοήμερη εθελοντική εργασία.

Οι νέοι/-ες βρήκαν πολύ καλές τις κατασκηνώσεις αποκατάστασης του FNA και πολλοί/-ες συμμετέχοντες/-ουσες δεσμεύτηκαν μακροπρόθεσμα στις δραστηριότητες. Η συγκεκριμένη δράση στη φύση και το συγκεκριμένο έργο διαφύλαξης είναι θέματα που προέκυψαν από τους ίδιους τους/τις νέους/-ες και ταυτόχρονα είναι θέματα που χαρακτηρίζουν το έργο του FNA εδώ και δεκαετίες.

Έχει διαπιστωθεί ότι οι κατασκηνώσεις δημιουργούν στους/στις νέους/-ες βαθιές σχέσεις και μια αίσθηση κοινότητας. Επιπλέον, οι εργασίες αποκατάστασης που πραγματοποιούνται επί πολλές ημέρες και σε ομάδες δίνουν στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες μια ισχυρή αίσθηση ιδιοκτησίας του χώρου και καθιστούν τη δραστηριότητα ουσιαστική και αποτελεσματική όταν μπορούν να αποκατασταθούν μεγάλες εκτάσεις.

Η επιτυχία μετράται επίσης με τη συλλογή ανατροφοδότησης από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες. Ειδικότερα, η επιτυχία επηρεάζεται από την αίσθηση ενδυνάμωσης των νέων και την προθυμία τους να συμμετάσχουν ξανά.

Πολλοί/-ες από όσους/-ες συμμετείχαν σε κατασκηνώσεις αποκατάστασης του FNA έχουν επανασυνδεθεί με τις δραστηριότητες του FNA και έχουν βρει άλλους τρόπους να επηρεάσουν περιβαλλοντικά ζητήματα μέσω του FNA.

Η εμπειρία του οργανισμού δείχνει ότι οι κατασκηνώσεις αποτελούν μια ελκυστική δραστηριότητα για τους/τις νέους/-ες, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση κατάλληλες για όλους/-ες. Τις περισσότερες φορές, νέοι/-ες με εμπειρία από κατασκηνώσεις, ή τουλάχιστον με ενδιαφέρον για μάθηση, υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής. Έχουν επίσης έντονη επιθυμία και ανάγκη να κάνουν κάτι έμπρακτο για τη φύση.

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

Το σημαντικότερο μέρος της τεχνικής υλοποίησης είναι η ύπαρξη εγκαταστάσεων κατασκηνώσεως. Οι κατασκηνώσεις μπορούν να οργανωθούν με πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους τρόπους:

Ελάχιστο σχεδιασμό:

Μια μικρή κατασκένωση όπου οι συμμετέχοντες/-ουσες συμμετέχουν με τον δικό τους εξοπλισμό και διαχειρίζονται τα γεύματα ανεξάρτητα. Η οργάνωση παρέχει εξοπλισμό εργασίας και οδηγίες και ενδεχομένως συντονίζει τη μεταφορά.

Σημαντικό σχεδιασμό:

Μια μεγαλύτερη κατασκένωση όπου η οργάνωση παρέχει διαμονή, διατροφή, μεταφορά, εξοπλισμό και οδηγίες.

Ο εξοπλισμός αποκατάστασης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την τοποθεσία και τις εργασίες αποκατάστασης. Ο εξοπλισμός μπορεί να νοικιαστεί ή να δανειστεί, αλλά αν είναι γνωστό ότι παρόμοιες εργασίες θα γίνουν τακτικά στο μέλλον, αξίζει επίσης να αγοραστεί.

Δυνατότητα υλοποίησης

Επίπεδο συμμετοχής

Οι συμμετέχοντες/-ουσες των κατασκηνώσεων είναι σε θέση να εκτελούν προγραμματισμένες δραστηριότητες διαχείρισης της φύσης. Ιδανικά, οι συμμετέχοντες/-ουσες θα είναι επίσης σε θέση να συμμετέχουν στην προετοιμασία και τον σχεδιασμό του σχεδίου διαχείρισης ή τουλάχιστον να έχουν πρόσβαση σε αυτό εκ των προτέρων, εάν το επιθυμούν.

Οι συμμετέχοντες/-ουσες συμμετέχουν επίσης σε μια σειρά από δραστηριότητες της κατασκένωσης εκτός από τις εργασίες αποκατάστασης. Αυτό αυξάνει το αίσθημα ιδιοκτησίας των κατασκηνωτών για την κατασκένωση και την κοινότητα.

Η επαναληψιμότητα και η προσαρμοστικότητα αποτελούν σημαντικό μέρος του περιεχομένου των κατασκηνώσεων αποκατάστασης. Ορισμένες εργασίες αποκατάστασης απαιτούν μακροχρόνια και τακτική εθελοντική εργασία. Για ορισμένους οικοτόπους, αρκεί να πραγματοποιηθεί η αποκατάσταση μία φορά, αλλά μπορεί επίσης να υπάρξουν επισκέψεις παρακολούθησης για τον έλεγχο της επιτυχίας της αποκατάστασης.

Επαναληψιμότητα και προσαρμοστικότητα

Ο βασικός σχεδιασμός των κατασκηνώσεων αποκατάστασης είναι απλό να μοντελοποιηθεί και να αναπαραχθεί, αλλά η πρόκληση είναι ο σχεδιασμός, ο οποίος απαιτεί πάντοτε ειδική τεχνογνωσία για κάθε περίπτωση.

Ιδιαίτερα κατά τη μοντελοποίηση της κατασκένωσης σε άλλες χώρες, θα υπάρξουν σίγουρα περισσότερες προκλήσεις για την αναπαραγωγή της όσον αφορά τις διαφορετικές τοποθεσίες αποκατάστασης και τις κανονιστικές ρυθμίσεις, όπως τα ζητήματα ιδιοκτησίας γης και οι άδειες.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Οι κατασκνήσεις αποκατάστασης είναι η περιβαλλοντική εκπαίδευση με βάση τη φύση στα καλύτερά της. Εκτός από την περιβαλλοντική και φυσική εκπαίδευση, οι κατασκνήσεις συνδυάζουν συνήθως και μάθηση σε σημαντικό βαθμό σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις απαιτήσεις των οικοτόπων και των ειδών. Γιατί ένας συγκεκριμένος βιότοπος χρειάζεται συγκεκριμένα θρεπτικά συστατικά, φως, υγρασία ή εδαφικές συνθήκες; Πώς αυτό, με τη σειρά του, επηρεάζει τα είδη, και γιατί και πώς είναι συγκεκριμένα είδη προσαρμοσμένα σε αυτές τις συνθήκες;

Η αποκατάσταση συχνά λαμβάνει επίσης υπόψη τη γεωμορφολογία, δηλαδή το σχήμα και τη δομή της επιφάνειας της γης, και την υδρολογία, δηλαδή την κίνηση του νερού στο έδαφος.

Από την άλλη πλευρά, η υδάτινη αποκατάσταση σχετίζεται με τις υδάτινες επιστήμες.

Οι κατασκνήσεις παρέχουν την ευκαιρία να εφαρμοστούν στην πράξη διάφορες θεωρίες περιβαλλοντικής και βιωματικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, ένας αριθμός διαφορετικών εκπαιδευτικών κλάδων είναι κατάλληλοι ως αφετηρία για τις κατασκνήσεις αποκατάστασης, όπως η εκπαίδευση ενηλίκων, η επαγγελματική εκπαίδευση, η ειδική εκπαίδευση και η παιδαγωγική με βάση δραστηριότητες.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Η κατασκνήωση αποκατάστασης είναι ένα καλό παράδειγμα τόσο των δραστηριοτήτων αποκατάστασης όσο και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με βάση τη φύση.

Κατασκνήωση ως δραστηριότητα αποκατάστασης:

- + Έμπρακτη διαφύλαξη της φύσης
- + Σημαντικό αποτέλεσμα μιας κατασκνήωσης όταν έχεις πολλούς ανθρώπους και χρόνο
- + Οι κατασκνήσεις είναι μια ελκυστική δραστηριότητα για τους/τις νέους/-ες
- + Συγκεκριμένες και σημαντικές εργασίες που γίνονται καλύτερα με το χέρι
- Οι κατασκνήσεις δεν είναι προσβάσιμες σε όλους/-ες.

Κατασκνήωση αποκατάστασης ως μέθοδος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με βάση τη φύση

- + Ένας ολιστικός τρόπος μάθησης
- + Η δραστηριότητα ενδυναμώνει τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες
- + Καινούρια γνώση σχετικά με την αποκατάσταση και τη θετική επίδραση του ανθρώπου στη φύση μέσω της πράξης.
- + Διαφορετική μάθηση για διαφορετικά οικοσυστήματα και χαρακτηριστικά περιοχών
- + Αύξηση του ενδιαφέροντος, του σεβασμού και της επιθυμίας για την προστασία των συγκεκριμένων περιβαλλόντων
- + Ο αντίκτυπος είναι άμεσος
- + Συγκεκριμένες και σημαντικές εργασίες που γίνονται καλύτερα με το χέρι
- Άδειες
- Απαιτεί εξειδικευμένο σχεδιασμό
- Απόκτηση και εύρεση εξοπλισμού
- Δεν είναι δυνατή η βραχυπρόθεσμη συμμετοχή

Τίτλος της πρωτοβουλίας/πρακτικής/έργου:

Δραστηριότητες αποκατάστασης

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Luontoliitto ry / Φινλανδική Ένωση για τη Φύση (FNA)

ΕΠΙΠΕΔΟ

Εθνικό / Τοπικό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Παιδιά και νέοι/-ες 7-28 ετών

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Όλα τα ύδατα της ενδοχώρας στα οποία ρέει νερό ταξινομούνται ως ρέματα. Περιλαμβάνουν ποτάμια, ρυάκια, κανάλια και τεχνητά κανάλια.

Τα ρέματα είναι σημαντικά για τη βιοποικιλότητα επειδή αποτελούν μέρος άλλων οικοσυστημάτων αλλά σχηματίζουν και τα δικά τους μοναδικά οικοσυστήματα.

Τα φράγματα και άλλες υδραυλικές κατασκευές, η αποξήρανση, η υλοτομία και ο ευτροφισμός είναι μεταξύ των παραγόντων που έχουν οδηγήσει στην απώλεια των ειδών των ρεμάτων, ιδίως των μεταναστευτικών ψαριών. Η κλιματική αλλαγή και τα χωροκατακτητικά είδη απειλούν επίσης τα ρέματα.

Η αποκατάσταση των ρεμάτων προστατεύει και αποκαθιστά την ποικιλομορφία του οικοσυστήματος.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για την αποκατάσταση των ρεμάτων, όπως η άρση των εμποδίων, η αποκατάσταση των χειμάρρων και, όπου είναι απαραίτητο, η μετατόπιση ειδών. Συγκεκριμένα, η ομάδα υδάτων ρεμάτων του FNA έχει αποκαταστήσει ορμητικά ρέματα για να επιτρέψει την αναπαραγωγή απειλούμενων ειδών ψαριών που ζουν σε αυτά τα υδάτινα σώματα ή έχουν μεταφερθεί σε αυτά.

Τα ορμητικά νερά αποκαθίστανται με την τροποποίηση της δομής της κοίτης ώστε να γίνει πιο ευνοϊκή για τα είδη. Αυτό γίνεται συνήθως με τη δημιουργία καταφυγίων για την αναπαραγωγή στα ρέματα, την τοποθέτηση βράχων για τη δημιουργία κατάλληλης ροής και καταφυγίου για τους υδρόβιους οργανισμούς και τη μεταβολή του βάθους στα ρέματα.

Στόχος της αποκατάστασης των ρεμάτων είναι η αποκατάσταση του αναπαραγωγικού δυναμικού των μεταναστευτικών ψαριών και άλλων οργανισμών που ζουν στα ρέματα με την αποκατάσταση της δομής της κοίτης των ρεμάτων. Αυτό γίνεται συχνότερα με την προσθήκη χαλικιών στον πυθμένα στο σωστό μέγεθος για την αναπαραγωγή των απειλούμενων μεταναστευτικών ψαριών. Ο σχεδιασμός για την αποκατάσταση των ρεμάτων απαιτεί πάντοτε εργασία εμπειρογνομόνων για τον εντοπισμό των σωστών θέσεων και τύπων χαλικιών, καθώς και για την εξασφάλιση αδειών. Ωστόσο, αν συμμετέχετε αρκετές φορές σε έργα αποκατάστασης ρεμάτων, μαθαίνετε γρήγορα ποιες περιοχές θα μπορούσαν να αποκατασταθούν, τουλάχιστον σε πειραματική βάση. Σε κάθε περίπτωση, οι περιοχές αποκατάστασης πρέπει να παρακολουθούνται για να διαπιστωθεί αν οι κοίτες αναπαραγωγής (redds) έχουν παραμείνει στη θέση τους και αν έχουν αρχίσει να υποστηρίζουν τα φυσικά είδη του πυθμένα του υδάτινου σώματος.

Η αποκατάσταση ρεμάτων είναι μια εθελοντική προσπάθεια που μπορούν να αναλάβουν εθελοντές όλων των ηλικιών. Οι αποκαταστάσεις ρεμάτων απαιτούν κάποιο εκ των προτέρων σχεδιασμό και άδεια.

Οι έρευνες δείχνουν ότι οι σωστά κατασκευασμένες δομές αποκατάστασης που αυξάνουν την ποικιλομορφία και την ποιότητα των ενδιατημάτων των αποκαταστημένων κοίτης ποταμών διαρκούν καλά με την πάροδο του χρόνου. Η κάλυψη των υδρόβιων βρύων, τα οποία είναι σημαντικά για το υδάτινο οικοσύστημα, ανακάμπτει επίσης με την πάροδο του χρόνου.

Μέσω συγκεκριμένων παραδειγμάτων και πρακτικών δραστηριοτήτων, οι συμμετέχοντες, ακόμη και τα παιδιά, θα μάθουν για το οικοσύστημα, τα είδη και τα χαρακτηριστικά των ρεμάτων, συχνά στη γειτονιά τους.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η επιτυχία μπορεί να μετρηθεί με δύο τρόπους: πόσο και πόσο καλά έχει γίνει η αποκατάσταση των ρεμάτων και αν οι νέοι/-ες έχουν κινητοποιηθεί να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες αποκατάστασης και αν έχουν μάθει κάτι καινούργιο.

Συνολικά, οι δραστηριότητες αποκατάστασης των ρεμάτων έχουν προσελκύσει με επιτυχία τους/τις νέους/-ες στις δραστηριότητες.

Τρία πράγματα προσελκύουν ιδιαίτερα τους/τις νέους/-ες στη δραστηριότητα αυτή:

- 1) Ενδιαφέρον για τον βιότοπο, συνήθως επειδή ενδιαφέρονται για την αλιεία ή την υδάτινη οικολογία
- 2) Ευκολία, λειτουργικότητα και συγκεκριμένος χαρακτήρας της δραστηριότητας
- 3) Η τοποθεσία της δραστηριότητας, συχνά κοντά ή ακόμη και μέσα σε μια μεγάλη πόλη.

Από οικολογική άποψη, η αποκατάσταση των ρεμάτων ήταν πολύ επιτυχής, καθώς οι περιοχές αποκατάστασης έχουν χαρτογραφηθεί και προγραμματιστεί καλά.

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

Οι νέοι/-ες με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ρέματα συμμετείχαν σε ικανοποιητικό βαθμό. Ήταν επίσης δυνατό να οργανωθούν οι δραστηριότητες αποκατάστασης με σχετικά χαμηλό κατώτατο όριο. Τα ταξίδια παρακολούθησης μετά τη δράση ήταν επίσης δημοφιλή και εύκολα στην οργάνωση.

Τα έργα αποκατάστασης ρεμάτων διαφέρουν, για παράδειγμα, από ορισμένες κατασκηνώσεις, ιδίως όσον αφορά την τοποθεσία. Πολλά υδατορέματα προς αποκατάσταση βρίσκονται σε μεγάλες πόλεις και σε κοντινή απόσταση. Επιπλέον, πολλά μικρότερα ρέματα μπορούν να αποκατασταθούν μόνο με το χέρι και όχι με μηχανήματα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η εθελοντική εργασία είναι επίσης πολύ σημαντική στη δραστηριότητα αποκατάστασης ρεμάτων.

Για τους λόγους αυτούς, η αποκατάσταση ρεμάτων μπορεί να θεωρηθεί ως ένας επιτυχημένος τρόπος παροχής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με βάση τη φύση για παιδιά και νέους/-ες.

Συγκεκριμένα, οι τεχνικές απαιτήσεις για την αποκατάσταση των κοιτών αναπαραγωγής (redds) σε ρέματα είναι σχετικά χαμηλές.

Πριν από την έναρξη των εργασιών απαιτείται εξειδικευμένη γνώση των χώρων, καθώς και άδειες για την αποκατάσταση. Χρειάζονται μεγάλες ποσότητες χαλικιών με το κατάλληλο μέγεθος κόκκων, καθώς και ο κατάλληλος εξοπλισμός για τη μεταφορά του χαλικιού πρώτα με φορτηγό όσο το δυνατόν πιο κοντά στην περιοχή αποκατάστασης και στη συνέχεια, συνήθως με καροτσάκια, φτυάρια και κουβάδες, στο ίδιο το υδάτινο σώμα. Μερικές φορές, οι χώροι μπορεί να βρίσκονται σε δύσκολες τοποθεσίες, όπου η μεταφορά χαλικιού από απόσταση μπορεί να αποδειχθεί πρόκληση. Από την άλλη πλευρά, μερικές φορές οι τοποθεσίες είναι πολύ εύκολα προσβάσιμες σε πόλεις, καθιστώντας εύκολη την αυθόρμητη άφιξη των συμμετεχόντων/-ουσών, με λίγες προϋποθέσεις από την πλευρά τους.

Δυνατότητα υλοποίησης

Οι συμμετέχοντες/-ουσες είναι σε θέση να εκτελούν προγραμματισμένες δραστηριότητες που θα έχουν άμεσο αντίκτυπο στην κατάσταση και τη βιοποικιλότητα των υδατορεμάτων. Ιδανικά, οι συμμετέχοντες/-ουσες θα είναι επίσης σε θέση να συμβάλουν στην προετοιμασία του σχεδίου διαχείρισης ή τουλάχιστον να έχουν πρόσβαση σε αυτό εκ των προτέρων, εάν το επιθυμούν.

Επίπεδο συμμετοχής

Οι συμμετέχοντες μπορούν επίσης να συμμετέχουν στις προπαρασκευαστικές εργασίες, για παράδειγμα, παρέχοντας εξοπλισμό, οργανώνοντας μεταφορές και κινητοποιώντας άλλους/-ες νέους/-ες.

Επαναληψιμότητα και προσαρμοστικότητα

Οι πρωτοβουλίες αποκατάστασης των ρεμάτων είναι σχετικά εύκολο να αναπαραχθούν και να προσαρμοστούν σε διαφορετικές χώρες. Ενώ ορισμένες περιοχές απαιτούν μακροχρόνιες και τακτικές εργασίες, άλλες απαιτούν μόνο μια εφάπαξ αποκατάσταση και μπορούν να παρακολουθούνται με επισκέψεις παρακολούθησης για την αξιολόγηση της επιτυχίας της αποκατάστασης. Ενώ η βασική δομή ενός έργου αποκατάστασης είναι απλό να μοντελοποιηθεί και να αναπαραχθεί, η πρόκληση είναι ο σχεδιασμός, ο οποίος απαιτεί πάντοτε ειδική τεχνογνωσία για κάθε περίπτωση.

Ειδικότερα, κατά τη μοντελοποίηση της δραστηριότητας σε άλλες χώρες, η αναπαραγωγή θα παρουσιάσει σίγουρα περισσότερες προκλήσεις όσον αφορά τις διαφορετικές τοποθεσίες αποκατάστασης και τις κανονιστικές ρυθμίσεις, όπως τα ζητήματα των ιδιοκτητών γης και οι άδειες.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Οι δραστηριότητες αποκατάστασης αποτελούν την καλύτερη περιβαλλοντική εκπαίδευση που βασίζεται στη φύση. Εκτός από την περιβαλλοντική εκπαίδευση, οι εργασίες αποκατάστασης ρεμάτων συνδυάζουν συνήθως μάθηση σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις απαιτήσεις των οικοτόπων και των ειδών. Γιατί ένα συγκεκριμένο ρέμα χρειάζεται συγκεκριμένες περιβαλλοντικές συνθήκες ή τη δομή της κοίτης; Πώς αυτό, με τη σειρά του, επηρεάζει τα είδη και τις δυνατότητες αναπαραγωγής τους;

Η αποκατάσταση συχνά λαμβάνει επίσης υπόψη τη γεωμορφολογία, δηλαδή τον ρυθμό ροής, το σχήμα και τη δομή του ρέματος.

Η υδάτινη αποκατάσταση σχετίζεται, φυσικά, και με τις υδάτινες επιστήμες. Οι δραστηριότητες αποκατάστασης παρέχουν την ευκαιρία να εφαρμοστούν στην πράξη διάφορες θεωρίες περιβαλλοντικής και βιωματικής εκπαίδευσης.

Στην καλύτερη περίπτωση, η αποκατάσταση των ρεμάτων μπορεί να γίνει με μία μόνο κίνηση. Πολλές δράσεις επαναφέρουν κυριολεκτικά τη δομή της κοίτης ενός ρέματος στην κατάσταση πριν από την ανθρώπινη παρέμβαση. Στην περίπτωση αυτή, οι πιθανότητες επιτυχίας είναι επίσης υψηλές.

Οι έρευνες δείχνουν ότι οι σωστά κατασκευασμένες δομές αποκατάστασης, που αυξάνουν την ποικιλομορφία και την ποιότητα των ενδιαιτημάτων των αποκατεστημένων ρεμάτων, είναι ανθεκτικές με την πάροδο του χρόνου. Επίσης, η κάλυψη των υδρόβιων βρύων, σημαντικών για το υδάτινο οικοσύστημα, αποκαθίσταται σχετικά καλά με την πάροδο του χρόνου.

Διάρκεια

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Η αποκατάσταση των υδάτων των ρεμάτων αποτελεί ένα καλό παράδειγμα τόσο των δραστηριοτήτων αποκατάστασης όσο και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με βάση τη φύση.

Αποκατάσταση ρεμάτων ως δραστηριότητα αποκατάστασης:

- + Εύκολες και διασκεδαστικές δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες
- + Ακόμα και βραχυπρόθεσμη συμμετοχή είναι δυνατή
- + Οι τοποθεσίες είναι συνήθως εύκολα προσβάσιμες από τις πόλεις, και στις πόλεις
- + Ο αντίκτυπος είναι άμεσος και ένα ταξίδι παρακολούθησης μετά τη δράση μπορεί να οργανωθεί ακόμη και μέσα στο ίδιο έτος.
- + Συγκεκριμένες και σημαντικές εργασίες που γίνονται καλύτερα με το χέρι
- Άδειες
- Απαιτεί εξειδικευμένο σχεδιασμό
- Απόκτηση και εύρεση εξοπλισμού και χαλικιών

Η αποκατάσταση των υδάτων των ρεμάτων ως μέθοδος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με βάση τη φύση

- + Συνήθως εύκολα προσβάσιμες τοποθεσίες που κεντρίζουν το ενδιαφέρον και ενδυναμώνουν τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες
- + Καινούριες γνώσεις σχετικά με την αποκατάσταση και τη θετική επίδραση του ανθρώπου στη φύση μέσω της πράξης.
- + Διαφορετική μάθηση σχετικά με τα υδάτινα οικοσυστήματα και τα χαρακτηριστικά των περιοχών
- + Αύξηση του ενδιαφέροντος, του σεβασμού και της επιθυμίας για την προστασία του τοπικού περιβάλλοντος
- Η μονομερής δράση δεν μπορεί να διατηρήσει το ενδιαφέρον για πολύ

ΕΛΛΑΔΑ

Τίτλος της πρωτοβουλίας/
πρακτικής/έργου:Αποκατάσταση Δασών,
Πάρνηθα, Ελλάδα

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

WWF Ελλάς, το Δασαρχείο και η Διεύθυνση, άλλοι ενδιαφερόμενοι και τοπικοί εθελοντές

ΕΠΙΠΕΔΟ

Τοπικό / Εθνικό

LINK OF THE INITIATIVE

contentarchive.wwf.gr/areas/forests/parnitha

Σύντομη εισαγωγή/Αποποίηση ευθυνών:

Παρόλο που έχει ξεκινήσει στην Ελλάδα μια συζήτηση γύρω από την αποκατάσταση της φύσης, παραμένει αρκετά περιορισμένη και σε θεωρητικό επίπεδο. Η έρευνα του ΚΜΟΠ στο πλαίσιο του έργου οδήγησε σε κάποιες πρωτοβουλίες που χρονολογούνται από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 ή σε κάποιες άλλες που δεν ταιριάζουν απόλυτα με τον επίσημο ορισμό της αποκατάστασης της φύσης. Ως εκ τούτου, οι αναγνώστες/-ριες θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους ότι οι επιλογές ήταν περιορισμένες.

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Η αποκατάσταση του ελατοδάσους του Εθνικού Πάρκου Πάρνηθας ξεκίνησε μετά την καταστροφική πυρκαγιά του 2007. Η απαίτηση για ένα σχέδιο αποκατάστασης ήρθε απευθείας από τους πολίτες μέσω διαδηλώσεων, διότι παρόλο που η ελληνική δασική νομοθεσία υποχρεώνει το Τμήμα Δασών να επιθεωρήσει μια περιοχή μετά από μια πυρκαγιά και να την κηρύξει περιοχή προς αποκατάσταση, αυτό δεν συμβαίνει πάντα λόγω των περιορισμών του προϋπολογισμού και της έλλειψης πολιτικής βούλησης.

Το πρόγραμμα αυτό περιελάμβανε τόσο φυσικές αποκαταστάσεις, κυρίως μέσω της απαγόρευσης της βόσκησης, του κυνηγιού και της υλοτομίας, όσο και ειδικές και στοχευμένες δράσεις, όπως δενδροφυτεύσεις και έργα ελέγχου της διάβρωσης. Αποτελεί επίσης παράδειγμα συμμετοχής και εμπλοκής των πολιτών τόσο μέσω της άσκησης πίεσης για ανάληψη δράσης από την κυβέρνηση όσο και μέσω της συμμετοχής τους στην υλοποίηση των σχετικών δράσεων και έργων. Τέλος, η πρωτοβουλία αυτή αναδεικνύει τη σημασία του επιστημονικά τεκμηριωμένου σχεδιασμού, καθώς και της συντονισμένης δράσης και συμβολής όλων των αρμόδιων φορέων, όπως η Δασική Υπηρεσία, ο Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, δασολόγοι και άλλοι επιστήμονες, καθώς και εκπαιδευμένοι εθελοντές.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια των 10 ετών αποκατάστασης, οι δράσεις που υλοποιήθηκαν περιλάμβαναν 1.913 χιλιόμετρα αντιδιαβρωτικών έργων, 5.960 ξύλινους φράχτες με στόχο την αντιπλημμυρική προστασία. Τα προαναφερθέντα ήρθαν ως πρόσθετες δράσεις αποκατάστασης της φύσης στον κεντρικό ρόλο και τη συμμετοχή των εθελοντών. Σε γενικές γραμμές, 2.500 εθελοντές εγγράφηκαν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του WWF, οργανώθηκαν 13 δραστηριότητες/εκδηλώσεις αποκατάστασης σε συνεργασία με άλλους φορείς/ιδρύματα και φυτεύτηκαν 16.101 έλατα.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Στην αποκατάσταση του δάσους της Πάρνηθας, που ξεκίνησε το 2008, συμμετείχαν το WWF Ελλάς, το Δασαρχείο και 2.500 εθελοντές. Ένα από τα αποτελέσματα της πρωτοβουλίας ήταν ένα φυτώριο που δημιουργήθηκε για μελλοντικές δενδροφυτεύσεις. Το έργο περιελάμβανε 1.913 χιλιόμετρα μέτρων κατά της διάβρωσης για την προστασία από τις αλλαγές στη χρήση γης και τη μετάδοση της δέσμησης για διατήρηση. Είναι σημαντικό ότι η επιτυχία αποδόθηκε στη δέσμηση της κοινότητας, στις νομικές εντολές και στην πολιτική υποστήριξη.

Στο πλαίσιο της Διαχειριστικής Αρχής του Εθνικού Δασικού Πάρκου Πάρνηθας, οι εθελοντές εκπαιδεύτηκαν για να συμμετάσχουν ενεργά στην αναδάσωση. Για να δημιουργηθεί ένα ιδανικό περιβάλλον για την ανάπτυξη της ελληνικής ελάτης, του πιο σημαντικού και μοναδικού είδους δέντρου στο δάσος, φυτεύτηκαν αρχικά πεύκα για σκίαση. Εξειδικευμένες δασικές εταιρείες συνέβαλαν στην αποκατάσταση και ένα φυτώριο διατήρησε το τοπικό γενετικό υλικό.

Σε διάστημα 13 ετών, ένας συνδυασμός φυσικής αναγέννησης και ενεργών προσπαθειών αποκατάστασης αναζωογόνησε το όρος Πάρνηθα. Περίπου 1.374 εκτάρια υπέστησαν φυσική αναγέννηση με τον περιορισμό δραστηριοτήτων όπως η βόσκηση, το κυνήγι και η υλοτομία που εμποδίζουν την ανάκαμψη. Στις ενεργά αποκαταστημένες περιοχές, φυτεύτηκε σημαντικός αριθμός διαφόρων ειδών δέντρων, οδηγώντας στην αποκατάσταση της περιοχής και τονίζοντας την αποτελεσματικότητα των συνεργατικών πρωτοβουλιών διατήρησης και των πρωτοβουλιών που καθοδηγούνται από την κοινότητα Αρχή.

Αποτελεσματικότητα
και επιτυχία

Επίπεδο συμμετοχής

Η ταχεία κινητοποίηση και οργάνωση της τοπικής κοινότητας μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αποτελεί παράδειγμα της δύναμης της συμμετοχής των πολιτών. Χιλιάδες άνθρωποι διαμαρτυρήθηκαν πιέζοντας τους πολιτικούς να αναλάβουν δράση, αναδεικνύοντας τον ζωτικό ρόλο της συμμετοχής της κοινότητας στην προώθηση των προσπαθειών αποκατάστασης.

Η συμμετοχική πτυχή επεκτείνεται στη συνεργασία με πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένου του WWF Ελλάς και του Τμήματος Δασών. Αυτή η συλλογική προσπάθεια, που καθοδηγείται από έναν κοινό στόχο, αναδεικνύει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών και κοινοτήτων για την επίτευξη επιτυχούς αποκατάστασης.

Το έργο περιλαμβάνει όχι μόνο οικολογικές πτυχές αλλά και πολιτιστικές και ιστορικές διαστάσεις. Το όρος Πάρνηθα δεν είναι απλώς ένα δάσος- έχει πολιτιστική σημασία για τον τοπικό πληθυσμό ως σύμβολο της ταυτότητας και της ιστορίας του. Αυτό το πολιτιστικό-ιστορικό στοιχείο λήφθηκε υπόψη στις προσπάθειες αποκατάστασης, αναγνωρίζοντας τη μοναδική σχέση μεταξύ της περιοχής και των ανθρώπων της.

Η διεπιστημονική προσέγγιση είναι εμφανής στη συνεργασία μεταξύ φορέων όπως το WWF Ελλάς, το Τμήμα Δασών και ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δασικού Πάρκου Πάρνηθας. Οι οργανισμοί αυτοί φέρνουν σε επαφή εμπειρογνώμονες από διαφορετικούς τομείς, όπως η δασοκομία, η οικολογία και η συμμετοχή της κοινότητας, προωθώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αποκατάσταση.

Επιπλέον, η χρήση από το έργο των λογαριασμών κοινωνικής δικτύωσης, που ήταν ενεργοί εκείνη την εποχή, για την κινητοποίηση και την υπεράσπιση καταδεικνύει την κατανόηση της σημασίας της ενσωμάτωσης της σύγχρονης επικοινωνίας και τεχνολογίας στις διεπιστημονικές προσπάθειες. Συνδυάζει παραδοσιακές και σύγχρονες πτυχές, αναγνωρίζοντας τη μεταβαλλόμενη φύση της δέσμευσης της κοινότητας.

Βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας

Η πρωτοβουλία έχει αποδείξει τα μακροχρόνια αποτελέσματά της, αφού μετά τις μεγάλες πυρκαγιές του 2007 και μέχρι το 2021, όταν δημοσιεύθηκαν οι σχετικές πηγές, αποκαταστάθηκαν 1.374 εκτάρια. Δεδομένου ότι, η αποκατάσταση της φύσης και ιδιαίτερα η ανάπτυξη των δέντρων, μπορεί να διαρκέσει μεγάλο χρονικό διάστημα, η επίμονη βούληση και η συμμετοχή των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας έχουν μεγάλη σημασία. Ένας άλλος βασικός δείκτης όσον αφορά τη βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας είναι η τεχνική του φυτωρίου που υιοθετήθηκε, το οποίο δημιουργήθηκε για μελλοντικές δενδροφυτεύσεις. Πιο συγκεκριμένα, συλλέχθηκαν σπόροι από τα εναπομείναντα έλατα που επέζησαν από τη φωτιά, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα φυτώριο ελάτης με τοπικό γενετικό υλικό.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Η πρωτοβουλία αποκατάστασης του όρους Πάρνηθα αποτελεί παράδειγμα καλής πρακτικής για διάφορους λόγους. Πρώτον, ανταποκρίθηκε γρήγορα στην οικολογική κρίση συνδυάζοντας φυσική και τεχνική αποκατάσταση, τονίζοντας τη σημασία της πρόληψης των αλλαγών στη χρήση γης. Εξασφάλισε ότι η αποκατάσταση θα παρείχε συνεχή οφέλη τόσο στο περιβάλλον όσο και στις τοπικές κοινότητες.

Δεύτερον, το έργο ανέδειξε τη δύναμη της δέσμευσης της κοινότητας. Ο τοπικός πληθυσμός οργάνωσε διαμαρτυρίες μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, απαιτώντας από την κυβέρνηση να αναλάβει δράση. Αυτή η συνηγορία της βάσης κατέδειξε τη δυνατότητα των πολιτών να επηρεάσουν τις προσπάθειες αποκατάστασης.

Τρίτον, η συμμετοχή 2.500 εκπαιδευμένων εθελοντών/-ριών και η συνεργασία μεταξύ πολλών εμπλεκόμενων φορέων, όπως το WWF Ελλάς, το Τμήμα Δασών και ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δασικού Πάρκου Πάρνηθας, ανέδειξε τη συλλογική δέσμευση και συνεργασία, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα του έργου.

Επιπλέον, η ενσωμάτωση των πολιτιστικών και ιστορικών διαστάσεων στο σχέδιο αποκατάστασης εξασφάλισε μια ολοκληρωμένη και ισορροπημένη προοπτική. Αναγνώρισε τους βαθύτατους πολιτιστικούς δεσμούς της περιοχής με τους ανθρώπους της. Συνολικά, η πρωτοβουλία αποκατάστασης του όρους Πάρνηθα παρέχει ένα πρότυπο για ολοκληρωμένες και αποτελεσματικές προσπάθειες αποκατάστασης, που αντιμετωπίζουν οικολογικές, πολιτιστικές και κοινοτικές ανάγκες.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Κόπελα, Σ. (2021). Πώς η αποκατάσταση της φύσης συμβάλλει στην προστασία του πλανήτη και την ευημερία των ανθρώπων. WWF. <https://www.wwf.gr/?uNewsID=2111366>

Leemans, S., Le Merle, H., & Shanahan, E. (2021). NATURE RESTORATION HELPING PEOPLE, BIODIVERSITY AND CLIMATE. WWF EU. wwfeu.awsassets.panda.org

Τίτλος της πρωτοβουλίας/ πρακτικής/έργου:

The Forest Group

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ
The Forest Group

ΕΠΙΠΕΔΟ
Τοπικό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ
Παιδιά, οικογένειες, σχολεία, εκπαιδευτικοί

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Η πρωτοβουλία “Ομάδα Δάσους”, που ιδρύθηκε από την εκπαιδευτικό Ρόζα Τριανταφυλλίδη, στοχεύει στην παροχή μη τυπικής εκπαίδευσης που προάγει μια βαθιά σύνδεση με τη φύση και προωθεί την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Από την ίδρυσή της το 2012, η πρωτοβουλία έχει πραγματοποιήσει εκπαιδευτικά εργαστήρια σε δασικά περιβάλλοντα, με περαιτέρω επέκταση για να συμπεριλάβει σχολικές αυλές το 2020. Ο γενικός στόχος είναι να ενσωματωθεί η μάθηση που βασίζεται στη φύση απρόσκοπτα στην κύρια εκπαίδευση, προωθώντας έτσι την ολιστική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική διαχείριση μεταξύ των συμμετεχόντων. Βασικές αξίες, όπως η δυναμική των μικρών ομάδων, η αυτονομία και η εκπαίδευση σε θέματα κινδύνου, καθοδηγούν την προσέγγιση της πρωτοβουλίας. Η πρωτοβουλία λειτουργεί παρέχοντας προσαρμοσμένα εκπαιδευτικά προγράμματα που προσαρμόζονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα κάθε σχολείου, προωθώντας τη βιωματική μάθηση τόσο σε φυσικό όσο και σε σχολικό περιβάλλον. Πιστοποιημένοι εκπαιδευτικοί διευκολύνουν αυτά τα προγράμματα, διασφαλίζοντας την ασφάλεια, ενώ ενθαρρύνουν τους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν σε μετασχηματιστικές εμπειρίες. Μέσω της καινοτόμου παιδαγωγικής και της δέσμευσής της στις βέλτιστες πρακτικές στην εκπαίδευση με βάση τη φύση, η “Εταιρεία του Δάσους μας” χρησιμεύει ως πρότυπο για την ενσωμάτωση της μάθησης στην ύπαιθρο στα εκπαιδευτικά συστήματα παγκοσμίως, καλλιεργώντας τελικά μια γενιά περιβαλλοντικά συνειδητοποιημένων και ενδυναμωμένων ατόμων.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

Από την έναρξή της το 2012, η πρωτοβουλία έχει πραγματοποιήσει εκπαιδευτικά εργαστήρια σε δασικές περιοχές, με περαιτέρω επέκταση για να συμπεριλάβει σχολικές αυλές το 2020. Ο γενικός στόχος είναι να ενσωματωθεί η μάθηση που βασίζεται στη φύση απρόσκοπτα στην κύρια εκπαίδευση, προωθώντας έτσι την ολιστική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική διαχείριση μεταξύ των συμμετεχόντων. Βασικές αξίες, όπως η δυναμική των μικρών ομάδων, η αυτονομία και η εκπαίδευση σε θέματα κινδύνου, καθοδηγούν την προσέγγιση της πρωτοβουλίας. Η “Ομάδα Δάσους” τονίζει τον σταθερό χαρακτήρα των συναντήσεών της, οι οποίες ακολουθούν τα ερεθίσματα του φυσικού περιβάλλοντος και των εποχών. Οι συναντήσεις αυτές στοχεύουν στη σύνδεση των συμμετεχόντων με τη φύση, τον εαυτό τους και την ομάδα, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μέσω παιγνιώδους δραστηριότητας, κίνησης, ενεργοποίησης των αισθήσεων, εξερεύνησης, ανακάλυψης, δημιουργικής έκφρασης, συνεργασίας και επαφής με φυσικά υλικά. Οι συναντήσεις πραγματοποιούνται όλο το χρόνο, ανεξάρτητα από τις καιρικές συνθήκες, με κατάλληλο ρουχισμό και αναβάλλονται μόνο σε περιπτώσεις ακραίων καιρικών συνθηκών. Πιστοποιημένοι παιδαγωγοί διευκολύνουν αυτά τα προγράμματα, διασφαλίζοντας την ασφάλεια, ενώ ενθαρρύνουν τους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν σε μεταμορφωτικές εμπειρίες.

Τεχνική σκοπιμότητα

Η “Ομάδα Δάσους” επιδεικνύει ισχυρή τεχνική σκοπιμότητα στην εφαρμογή της σε διάφορες ηλικιακές ομάδες. Η δομημένη προσέγγιση της πρωτοβουλίας, η οποία χωρίζεται σε προγράμματα ανάλογα με την ηλικία, όπως τα Ant Nest, Beetles, Rabbits & Foxes και Knickknacks, διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες είναι προσαρμοσμένες στα αναπτυξιακά στάδια των παιδιών από 2 έως 13 ετών. Αντλώντας έμπνευση από τα Σχολεία του Δάσους και την Παιδαγωγική Waldorf-Steiner, η πρωτοβουλία υιοθετεί δοκιμασμένες μεθοδολογίες που έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία παγκοσμίως. Η έμφαση στη βιωματική μάθηση και στις δραστηριότητες που βασίζονται στο παιχνίδι ενισχύει τη δέσμευση και προωθεί αποτελεσματικά μαθησιακά αποτελέσματα. Η χρήση φυσικών υλικών και υπαίθριων περιβαλλόντων από την πρωτοβουλία ευθυγραμμίζεται με τις βασικές αξίες και τους στόχους της, διευκολύνοντας την πρακτική εξερεύνηση και την ενεργοποίηση των αισθήσεων. Επιπλέον, η συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες και καλλιτέχνες εμπλουτίζει περαιτέρω τη μαθησιακή εμπειρία, παρέχοντας πολύτιμες γνώσεις για τον φυσικό κόσμο και προωθώντας την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και την προσωπική έκφραση των συμμετεχόντων. Παρά τις διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και τους διαφορετικούς στόχους του προγράμματος, η πρωτοβουλία διατηρεί μια συνεκτική προσέγγιση, εξασφαλίζοντας συνέπεια και αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των στόχων της. Συνολικά, η “Ομάδα Δάσους” αποδεικνύει την τεχνική εφικτότητα μέσω του καλά δομημένου προγράμματός της, της χρήσης αποδεδειγμένων μεθοδολογιών και των συνεργατικών συνεργασιών, καθιστώντας την ένα βιώσιμο και αειφόρο μοντέλο για την εκπαίδευση με βάση τη φύση.

Συμμετοχική προοπτική

Η “Ομάδα Δάσους” ενσωματώνει μια ισχυρή συμμετοχική προοπτική, εμπλέκοντας συμμετέχοντες όλων των ηλικιών στη συνδημιουργία σημαντικών μαθησιακών εμπειριών. Τα έργα και τα εργαστήρια της πρωτοβουλίας σχεδιάζονται σε συνεργασία από έμπειρους εκπαιδευτικούς, διασφαλίζοντας την ευθυγράμμιση με τις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε ηλικιακής ομάδας. Με τη συμμετοχή των συμμετεχόντων στη διαδικασία σχεδιασμού, η πρωτοβουλία ενισχύει την αίσθηση της ιδιοκτησίας και της επένδυσης στο μαθησιακό ταξίδι, προωθώντας την ενεργό συμμετοχή και την ενδυνάμωση. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας των έργων, που συνδέεται με το πρόγραμμα σπουδών, ενισχύει περαιτέρω τη συμμετοχική μάθηση παρέχοντας ολιστικές και σχετικές εκπαιδευτικές εμπειρίες. Επιπλέον, η δέσμευση της πρωτοβουλίας να διεξάγει δραστηριότητες “βροχή ή ηλιοφάνεια” καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους υπογραμμίζει την αφοσίωσή της στη συμμετοχικότητα και την προσβασιμότητα, ανεξάρτητα από τις εξωτερικές συνθήκες. Τα έργα, είτε διεξάγονται σε φυσικούς χώρους είτε σε σχολικές αυλές, δίνουν προτεραιότητα στη βιωματική μάθηση και την ενεργοποίηση των αισθήσεων, προσκαλώντας τους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν, να ανακαλύψουν και να συνδεθούν με τον φυσικό κόσμο από πρώτο χέρι. Επιπλέον, η έμφαση που δίνει η πρωτοβουλία στην προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και συμπεριφοράς ευθυγραμμίζεται με τις συμμετοχικές αρχές, ενδυναμώνοντας τους συμμετέχοντες να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην περιβαλλοντική διαχείριση. Μέσα από συνεργατικά εργαστήρια όπως τα “Το σχολείο μου, η φύση” και “Μια τάξη στον κήπο”, οι συμμετέχοντες όχι μόνο εμπραθύνουν τη σύνδεσή τους με τη φύση αλλά και καλλιεργούν πρωτοβουλίες για τη φροντίδα του περιβάλλοντός τους. Με τη συμμετοχή των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων στη διαδικασία υλοποίησης, η πρωτοβουλία διευρύνει την εμβέλειά της και ενισχύει τη συμμετοχή της κοινότητας, ενισχύοντας το συμμετοχικό ήθος τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Συνολικά, η “Ομάδα Δάσους” αποτελεί παράδειγμα της συμμετοχικής προοπτικής, δίνοντας προτεραιότητα στη συνεργασία, τη συμμετοχικότητα και την ενδυνάμωση, προωθώντας έτσι την ουσιαστική δέσμευση και τον βιώσιμο αντίκτυπο μεταξύ των συμμετεχόντων.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Η “Ομάδα Δάσους” ενσωματώνει μια ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση στην εκπαίδευση με βάση τη φύση, προωθώντας ολοκληρωμένες μαθησιακές εμπειρίες που αφορούν τις σωματικές, νοητικές, συναισθηματικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της ανάπτυξης των συμμετεχόντων. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τα εργαστήρια της πρωτοβουλίας είναι σχολαστικά σχεδιασμένα ώστε να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες και δυνατότητες των συμμετεχόντων σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, εξασφαλίζοντας ένα ολοκληρωμένο και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακό περιβάλλον. Με την ενσωμάτωση πολλαπλών επιστημονικών κλάδων, όπως η Βιωματική Μάθηση, η Παιδαγωγική Waldorf-Steiner, η Παιδαγωγική του Δάσους και η Μοντεσσοριανή Εκπαίδευση, η πρωτοβουλία παρέχει στους συμμετέχοντες μια πλούσια και ποικίλη εκπαιδευτική εμπειρία που υπερβαίνει τα παραδοσιακά όρια. Η έμφαση στη βιωματική μάθηση, την ενεργοποίηση των αισθήσεων, την παρατήρηση και την εξερεύνηση ενισχύει τη βαθιά εμπλοκή και τις ουσιαστικές συνδέσεις με τον φυσικό κόσμο, ενισχύοντας την κατανόηση και την εκτίμηση των συμμετεχόντων

για το περιβάλλον τους. Επιπλέον, η ευθυγράμμιση των προγραμμάτων με το πρόγραμμα σπουδών διασφαλίζει τη συνάφεια και τη δυνατότητα εφαρμογής στους ακαδημαϊκούς και προσωπικούς στόχους ανάπτυξης των συμμετεχόντων, ενισχύοντας περαιτέρω τον διεπιστημονικό χαρακτήρα της πρωτοβουλίας. Με τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων όλο το χρόνο, ανεξάρτητα από τις καιρικές συνθήκες, η πρωτοβουλία υπογραμμίζει τη δέσμευσή της να παρέχει συνεχείς και καθηλωτικές μαθησιακές εμπειρίες που καλλιεργούν την ολιστική ανάπτυξη των συμμετεχόντων. Μέσα από συνεργατικά εργαστήρια όπως “Το σχολείο μου, η φύση” και “Μια τάξη στον κήπο”, οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να εξερευνήσουν τα ενδιαφέροντά τους, να αναπτύξουν δεξιότητες και να καλλιεργήσουν περιβαλλοντική συνείδηση σε ένα υποστηρικτικό και εμπλουτιστικό περιβάλλον. Συνολικά, η “Ομάδα Δάσους” μας αποτελεί παράδειγμα μιας ολιστικής και διεπιστημονικής προσέγγισης στην εκπαίδευση, προωθώντας ολοκληρωμένες μαθησιακές εμπειρίες που ενδυναμώνουν τους συμμετέχοντες να ευδοκιμήσουν ακαδημαϊκά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά”.

Βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας

Ο “Όμιλος Δάσους” παρουσιάζει υψηλό βαθμό βιωσιμότητας όσον αφορά τη μακροβιότητά του και τον συνεχή αντίκτυπό του με την πάροδο του χρόνου. Η στιβαρή οργανωτική δομή της πρωτοβουλίας, η οποία περιλαμβάνει έμπειρους εκπαιδευτικούς, συνεργασίες και καθιερωμένες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, παρέχει ένα στέρεο θεμέλιο για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της. Σχεδιάζοντας έργα και εργαστήρια που μπορούν να προσαρμόζονται στις εξελισσόμενες ανάγκες και ικανότητες των συμμετεχόντων σε διάφορες ηλικιακές ομάδες, η πρωτοβουλία διασφαλίζει τη συνάφεια και τη συνεχή δέσμευση με την πάροδο του χρόνου. Επιπλέον, η υλοποίηση των δραστηριοτήτων καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους, ανεξάρτητα από τις καιρικές συνθήκες, αποδεικνύει την ανθεκτικότητα και τη δέσμευση για συνεχή συμμετοχή και μάθηση. Η χωρίς αποκλεισμούς προσέγγιση της πρωτοβουλίας, η οποία εμπλέκει τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων στη διαδικασία υλοποίησης, ενισχύει περαιτέρω τη βιωσιμότητά της, προωθώντας την κοινοτική ιδιοκτησία και υποστήριξη. Επιπλέον, τα συνεργατικά εργαστήρια, όπως τα “Το σχολείο μου, η φύση” και “Μια τάξη στον κήπο”, χρησιμεύουν ως πλατφόρμες για συνεχή μάθηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, εξασφαλίζοντας συνεχή συμμετοχή και αντίκτυπο. Συνολικά, η “Εταιρεία μας του Δάσους” είναι σε καλή θέση για μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, χάρη στην προσαρμοστικότητά της, τη συμμετοχή της κοινότητας και τη δέσμευση για συνεχή μάθηση και συμμετοχή.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Προσπαθήστε να συνοψίσετε την πρωτοβουλία, την πρακτική ή το έργο (με βάση τα προηγούμενα σημεία που εστιάζουν στον σκοπό, τους στόχους και τη λειτουργικότητα) και να υποστηρίξετε γιατί αποτελεί παράδειγμα καλής πρακτικής.

Η "Ομάδα Δάσους" ξεχωρίζει ως αξιόπαινη πρωτοβουλία λόγω των πολύπλευρων πλεονεκτημάτων της. Η ολιστική και διεπιστημονική προσέγγισή της στην εκπαίδευση με βάση τη φύση εξασφαλίζει ολοκληρωμένες μαθησιακές εμπειρίες που ανταποκρίνονται στις ποικίλες ανάγκες των συμμετεχόντων σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Προάγοντας μια βαθιά σύνδεση με τον φυσικό κόσμο και προωθώντας την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, η πρωτοβουλία ενδυναμώνει τα άτομα να γίνουν ενεργοί διαχειριστές του περιβάλλοντός τους. Επιπλέον, η βιωσιμότητά της αποδεικνύεται από την ισχυρή οργανωτική δομή της, την προσαρμοστικότητα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και τη συνεχή δέσμευση της κοινότητας. Μέσω συνεργατικών εργαστηρίων και δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η πρωτοβουλία καλλιεργεί ένα υποστηρικτικό και εμπλουτιστικό μαθησιακό περιβάλλον που καλλιεργεί την ολιστική ανάπτυξη των συμμετεχόντων. Συνολικά, αποτελεί παράδειγμα αριστείας στην εκπαίδευση με βάση τη φύση, προσφέροντας μετασχηματιστικές εμπειρίες που εμπνέουν τη διαβίου μάθηση, την περιβαλλοντική διαχείριση και τη δέσμευση στην κοινότητα.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Company of the Forest. (n.d.). Home [Website]. Retrieved from <https://www.pareatoudasous.gr/>.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Τίτλος της πρωτοβουλίας/
πρακτικής/έργου:

Tiny Forests, IVN Educatie

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

IVN Educatie

ΕΠΙΠΕΔΟ

Τοπικά / Διεθνή

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Παιδιά δημοτικού σχολείου και η τοπική κοινότητα

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Η IVN Educatie είναι μια ΜΚΟ που ειδικεύεται στην εκπαίδευση στη φύση για παιδιά και ενήλικες. Ένα από τα εμβληματικά τους προγράμματα είναι η πρωτοβουλία Tiny Forest. Συνεργάζονται με τοπικούς δήμους, σχολεία και τοπικές κατοικίες για τη φύτευση δασών στο μέγεθος γηπέδων τένις (200-250m²). Η πρώτη από αυτές τις μίνι δασικές περιοχές φυτεύτηκε στο Zandaam της Ολλανδίας το 2015 (IVNEducatie, n.d.). Έκτοτε, το έργο έχει επαναληφθεί σχεδόν 200 φορές σε σχολεία και γειτονιές (IVNEducatie, n.d.).

Σύμφωνα με το IVN, στόχος των μίνι δασών είναι να γνωρίσουν οι άνθρωποι τη φύση και να έχουν θετική επίδραση στην υγεία και την ευεξία. Εξυπηρετούν επίσης σημαντικό ρόλο για το αστικό περιβάλλον, καταπολεμώντας τη θερμική καταπόνηση, την αποθήκευση νερού, την ατμοσφαιρική ρύπανση και την αποθήκευση CO₂ (M. Sanders, 2018).

Το Tiny Forest παρουσιάστηκε για πρώτη φορά ως ιδέα από τον Ινδό μηχανικό Shubhendu Sharma (CEO Afforestt), ο οποίος εμπνεύστηκε από το έργο του Dr. Akira Miyawaki, ενός Ιάπωνα ειδικού στα δέντρα. Ο Δρ. Miyawaki ανέπτυξε μια μέθοδο για την αποκατάσταση των φυσικών, αυτοφυών δασών τη δεκαετία του 1970 (IVNEducatie, n.d.). Δημιούργησε πάνω από 1.700 δάση, το 96,7% των οποίων εξελίχθηκε σε ανθεκτικά οικοσυστήματα μέσα σε μια δεκαετία (IVNEducatie, n.d.). Μέσω της πρωτοβουλίας Tiny Forest, ο Shubhendu Sharma θέλησε να μεταφέρει την προσέγγιση του Miyawaki σε ένα αστικό περιβάλλον. Έτσι, το Tiny Forest κατοχυρώθηκε ως εμπορικό σήμα για να διασφαλιστεί ότι όλες οι τοπικές πρωτοβουλίες που κατηγοριοποιούνται υπό αυτόν τον τίτλο ακολουθούν ένα συγκεκριμένο πρωτόκολλο που διασφαλίζει την ποιότητα και τα πρότυπα.

Το έργο εκτελείται σε διάφορες φάσεις (M. Bruns, 2019). Αρχικά, επιλέγεται και προετοιμάζεται ο χώρος. Η IVN Educatie συνεργάζεται με τις τοπικές αρχές, τις κοινοτικές οργανώσεις και τους ιδιοκτήτες γης για τον εντοπισμό κατάλληλων περιοχών για τη δημιουργία μικροσκοπικών δασών. Στη συνέχεια, οι τοποθεσίες επιλέγονται με βάση παράγοντες όπως ο διαθέσιμος χώρος, η ποιότητα του εδάφους, η έκθεση στο ηλιακό φως και η προσβασιμότητα. Μόλις επιλεγεί μια τοποθεσία, συνεργάζονται με ειδικούς για να σχεδιάσουν ένα ποικιλόμορφο δασικό οικοσύστημα που περιλαμβάνει ενδημικά είδη δέντρων, θάμνους και φυτά του υπορόφου. Τα μέλη της κοινότητας και τα παιδιά των σχολείων καλούνται να συμμετάσχουν σε εκδηλώσεις φύτευσης δέντρων, όπου μαθαίνουν για την τοπική χλωρίδα και πανίδα, ενώ παράλληλα συμβάλλουν ενεργά στη δημιουργία του δάσους.

Μετά τη φύτευση του δάσους, η οργάνωση διοργανώνει εκπαιδευτικά εργαστήρια, εκδρομές και ερμηνευτικές πινακίδες με στόχο την παροχή γνώσεων στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες σχετικά με την οικολογία του δάσους, τη βιοποικιλότητα και τις πρακτικές βιώσιμης διαβίωσης. Οι δραστηριότητες αυτές είναι προσαρμοσμένες σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και εκπαιδευτικά επίπεδα. Επιπλέον, η IVN Educatie επιδιώκει να εμπλέξει τους ανθρώπους μέσω της διοργάνωσης ευκαιριών εθελοντισμού, επιστημονικών έργων πολιτών και κοινωνικών εκδηλώσεων. Τα μέλη της κοινότητας ενθαρρύνονται να γίνουν διαχειριστές του δάσους συμμετέχοντας σε συνεχείς εργασίες συντήρησης, όπως το πότισμα, το βοτάνισμα και η παρακολούθηση.

Τέλος, ο οργανισμός διεξάγει τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση για την εκτίμηση των οικολογικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών επιπτώσεων των μικροσκοπικών δασών. Τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω της παρακολούθησης βοηθούν στην ενημέρωση για μελλοντικές αποφάσεις διαχείρισης και καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητα του προγράμματος στους ενδιαφερόμενους φορείς.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας και της επιτυχίας του έργου Tiny Forest, οι δείκτες περιλαμβάνουν τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο, την εμπλοκή της κοινότητας, τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Όσον αφορά τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο, το έργο συμβάλλει στη βελτίωση της τοπικής οικολογίας και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Μια μελέτη διαπίστωσε ότι ένα μικροσκοπικό δάσος αποθηκεύει κατά μέσο όρο 127,5 κιλά CO₂ ετησίως (Bleichrodt, 2022). Οι ερευνητές αναμένουν ότι αυτός ο μέσος όρος θα αυξηθεί σε 250 κιλά CO₂ ετησίως καθώς τα μίνι δάση θα γερνούν (Bleichrodt, 2022). Επιπλέον, το Wageningen Environmental Research (WENR) μετρήσε τη βιοποικιλότητα των δασών Het Gouwse Bos και Het Groene Woud κάθε μήνα με τη βοήθεια εθελοντών πολιτών. Η έρευνα αυτή έδειξε ότι και στις δύο τοποθεσίες του Tiny Forest, η βιοποικιλότητα (εκφρασμένη σε αριθμό ομάδων ειδών και αριθμό ατόμων) ήταν υψηλότερη από ό,τι στα κοντινά δάση αναφοράς (F. Ottburg, 2018).

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

Όσον αφορά την εμπλοκή και την εκπαίδευση, το έργο εμπλέκει με επιτυχία τους/τις νέους/-ες στην ενεργό αποκατάσταση και τους προσφέρει έναν μακροπρόθεσμο υπαίθριο χώρο για να μάθουν. Οι δείκτες για την εκπαιδευτική εμπλοκή των νέων μπορούν να παρατηρηθούν στις 200 τοποθεσίες που έχουν πλέον υλοποιηθεί στις Κάτω Χώρες, με πολλές από αυτές να έχουν κατασκευαστεί απευθείας με μαθητές από τα γύρω σχολεία (IVNEducatie, n.d.). Επιπλέον, μεταξύ 2018-2022, πάνω από 17.000 μαθητές παρακολούθησαν το πρόγραμμα Tiny Forest Ranger (Bleichrodt, 2022).

Καθώς το έργο αυτό βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα είναι πιο δύσκολο να μετρηθεί. Ωστόσο, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και αειφορία του μικροσκοπικού δασικού οικοσυστήματος θα πρέπει να αξιολογηθεί μέσω παραγόντων όπως οι ρυθμοί αύξησης των δέντρων, η συνδεσιμότητα των ενδιαιτημάτων, η ανθεκτικότητα στις διαταραχές και οι πρακτικές συντήρησης με την πάροδο του χρόνου.

Η αξιολόγηση της τεχνικής υλοποίησης αποτελεί μέρος της αρχικής φάσης σχεδιασμού πριν από την επιλογή της περιοχής του Μικροσκοπικού Δάσους. Σύμφωνα με την προσέγγιση του έργου, είναι σημαντικό το δάσος να αποτελείται από ενδημικά φυτικά είδη. Αυτό σημαίνει ότι τα είδη είναι πιθανό να απαντώνται με φυσικό τρόπο στην κοντινή περιοχή και ότι οι άγριοι σπόροι είναι ευκολότερο να βρεθούν και να φυτευτούν. Μια έρευνα πεδίου θα εξετάσει τον τύπο του εδάφους, τα τοπικά φυτά και αν υπάρχει κίνδυνος ανάπτυξης στην περιοχή.

Δυνατότητα υλοποίησης

Ένα από τα δυνατά σημεία αυτού του έργου είναι η απλή και ελάχιστη προσέγγιση, η οποία το καθιστά πολύ πιο τεχνικά εφικτό. Αυτό είναι ιδιαίτερα απαραίτητο όταν προτείνονται αυτές οι περιοχές σε πιο αστικά περιβάλλοντα, όπου το έδαφος είναι ιδιαίτερα απαιτητικό. Έχοντας αναφέρει αυτό, σημειώθηκε από τους/τις ερευνητές/-ριες του WUR ότι περισσότερες μελέτες θα πρέπει να εξετάσουν τη σκοπιμότητα και τον αντίκτυπο ενός μίνι δάσους σε ένα πιο πετρώδες περιβάλλον (F. Ottburg, 2018).

Το πρόγραμμα Tiny Forest είναι συμμετοχικό τόσο κατά την αρχική δημιουργία και υλοποίηση όσο και κατά τη μετέπειτα εμπλοκή και παρακολούθηση.

Το πρόγραμμα εμπλέκει ενεργά τα μέλη της κοινότητας στο σχεδιασμό και τη διαμόρφωση των μικροσκοπικών δασών. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να περιλαμβάνει συναντήσεις διαβούλευσης, εργαστήρια και διαδικασίες συλλογικής λήψης αποφάσεων. Ενσωματώνει επίσης διαφορετικά συστήματα γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της παραδοσιακής οικολογικής γνώσης, της κατανόησης της τοπικής βιοποικιλότητας και της συνεκτίμησης των προτιμήσεων και των αναγκών της κοινότητας.

Ένα παράδειγμα συμμετοχικής προσέγγισης στην παρακολούθηση μπορεί να δει κανείς στην έρευνα που διεξήχθη από το Wageningen University & Research (WUR), η οποία χρησιμοποίησε την επιστήμη των πολιτών και ένα δίκτυο εκατοντάδων εθελοντών για να αναλύσει τη βιοποικιλότητα, τη θερμική καταπόνηση, την αποθήκευση CO₂ και την αποθήκευση νερού σε έντεκα τοποθεσίες του Μικρού Δάσους. (F. Ottburg, 2018).

Η συμμετοχή των εθελοντών μπορεί να φανεί και σε άλλες πτυχές του προγράμματος, όπως η φύτευση δέντρων, η συντήρηση του δάσους και η διοργάνωση κοινοτικών εκδηλώσεων. Το πρόγραμμα επιδεικνύει επίσης μακροπρόθεσμη δέσμευση για δέσμευση και συνεργασία με την κοινότητα μέσω τακτικών κοινοτικών συναντήσεων και διαρκούς συμμετοχής στη συντήρηση και παρακολούθηση του δάσους.

Τέλος, το πρόγραμμα εμπλέκει ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των κατοίκων, των τοπικών επιχειρήσεων, των σχολείων και των τοπικών δήμων. Αυτό διασφαλίζει ότι λαμβάνονται υπόψη πολλαπλές προοπτικές και ότι υπάρχει ευρεία υποστήριξη για την πρωτοβουλία εντός της κοινότητας.

Επίπεδο συμμετοχής

Αναπαραγωγικότητα και προσαρμοστικότητα

Από τη φύτευση του πρώτου δάσους το 2015, τα μικροσκοπικά δάση εξαπλώθηκαν γρήγορα σε όλη την Ολλανδία σε σχεδόν 200 τοποθεσίες. (IVNEducatie, n.d.). Επιπλέον, από τότε, η πρωτοβουλία αυτή έχει επίσης αναπαραχθεί διεθνώς σε επτά άλλες χώρες. Αυτό αποδεικνύει ότι το έργο έχει τη δυνατότητα να επεκταθεί ακόμη περισσότερο σε άλλες τοποθεσίες και χώρες στο μέλλον.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Το έργο αυτό έχει μια ολιστική προσέγγιση στον τρόπο με τον οποίο συνδέει ανθρώπινα και μη ανθρώπινα συστήματα. Ένας από τους βασικούς στόχους του έργου είναι οι αστικές περιοχές να έχουν μεγαλύτερη οικολογική συνδεσιμότητα. Αυτό είναι κάτι που κάνει το έργο να ξεχωρίζει από άλλες πρωτοβουλίες αποκατάστασης της φύσης.

Επιπλέον, λόγω της έμφασης που δίνεται στις αστικές περιοχές, υπάρχει ανάγκη ο σχεδιασμός του έργου να περιλαμβάνει πολλούς διαφορετικούς ενδιαφερόμενους. Η εμπλοκή με διαφορετικούς τομείς αυξάνει τον διεπιστημονικό χαρακτήρα του έργου.

Βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το έργο έχει ηλικία μικρότερη των 10 ετών, πράγμα που σημαίνει ότι είναι δύσκολο να αναλυθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Ωστόσο, είναι ζωτικής σημασίας να διασφαλίσει η IVN Educatie την οικολογική διαχείριση, τη συνεχή εμπλοκή της κοινότητας και τα δικαιώματα γης και να εξασφαλίσει συνεχή χρηματοδότηση για να διασφαλίσει ότι όλα τα Μικροσκοπικά Δάση θα διατηρηθούν μακροπρόθεσμα.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Η πρωτοβουλία Tiny Forest της IVNEducatie είναι μια απλή αλλά κομψή λύση για την απώλεια της βιοποικιλότητας και τη σύνδεση της ανθρώπινης φύσης. Εξυπηρετεί επίσης σημαντικό ρόλο στα αστικά περιβάλλοντα, καταπολεμώντας τη θερμική καταπόνηση, την αποθήκευση νερού, την ατμοσφαιρική ρύπανση και την αποθήκευση CO₂. Το έργο αυτό εμπλέκει τοπικούς δήμους, σχολεία και κατοίκους για τη φύτευση δασών στο μέγεθος γηπέδων τένις (200-250m²), με ιδιαίτερη έμφαση στις αστικές περιοχές.

Από το 2015 που φυτεύτηκε η πρώτη μίνι δασική έκταση στο Zandaam (NL), το έργο έχει επαναληφθεί σχεδόν 200 φορές σε σχολεία και τοπικές γειτονιές σε όλη τη χώρα. (IVNEducatie, n.d.). Αυτό καταδεικνύει ένα αναπαραγωγίμο και επιτυχημένο μοντέλο, το οποίο έχει συγκεντρώσει μεγάλη υποστήριξη από τα μέσα ενημέρωσης και τους δωρητές.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Bleichrodt, D. (n.d.). Eindrapport 'Elke buurt zijn eigen minibos'. Tiny Forest bij IVN Natuureducatie.
- F. Ottburg, D. L. (2018). Tiny Forest Zaanstad. Wageningen: Wageningen University & Research.
- IVNEducatie. (n.d.). Onze bossen. Retrieved from IVNEducatie: <https://www.ivn.nl/aanbod/tiny-forest/onze-bossen/>
- IVNEducatie. (n.d.). Onze bossen. Retrieved from IVNEducatie: <https://www.ivn.nl/aanbod/tiny-forest/onze-bossen/>
- IVNEducatie. (n.d.). Tiny Forest. Retrieved from IVNEducatie: <https://www.ivn.nl/aanbod/tiny-forest/over-tiny-forest/>
- M. Bruns, D. B. (2019). Handbook Tiny Forest Planting Method. Amsterdam: IVNEducatie.
- M. Sanders, F. L. (2018). Maatschappelijke initiatieven voor natuur en biodiversiteit. Wageningen: Wageningen University & Research.

Τίτλος της πρωτοβουλίας/ πρακτικής/έργου:

King's Garden (Ο Κήπος του Βασιλιά)

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Kening, μια συμμαχία για ένα ζωντανό τοπίο

ΕΠΙΠΕΔΟ

Τοπικό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Τοπικοί πολίτες και αγρότες της Friesland

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Το King's Garden ιδρύθηκε το 2012 και είναι μια “κινητή πρωτοβουλία αποκατάστασης” υπό την καθοδήγηση των πολιτών, που ενώνει αγρότες, κατοίκους, συντηρητές, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, καλλιτέχνες και δημιουργούς. (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, n.d.). Το King's Garden λειτουργεί υπό την ομπρέλα της Kening, μιας συμμαχίας αφιερωμένης στην καλλιέργεια ζωντανών τοπίων. Η Kening συνεργάζεται στενά με άλλες οργανώσεις Natuurkoöperaasje Baarderadiel, ANV Greidhoeke και Landschapsbeheer Friesland. (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, n.d.).

Η συλλογική τους αποστολή είναι να αναβιώσουν τόσο τη βιοποικιλότητα όσο και τον πολιτισμό στο τοπίο. Επικεντρώνοντας το εξήντα τοις εκατό των προσπαθειών τους στο κέντρο της Friesland, που βρίσκεται στα βόρεια των Κάτω Χωρών, στοχεύουν κυρίως σε λιβάδια διάσπαρτα με χωριά πάνω σε τεχνητά υψώματα γνωστά ως “terps”. (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, n.d.). Ο Κήπος του Βασιλιά αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου παγκόσμιου κινήματος τοπικών δραστηριοτήτων αποκατάστασης που ονομάζονται “Κατασκηνώσεις Αποκατάστασης Οικοσυστημάτων” και είναι η πρώτη αυτόνομη κατασκήνωση του δικτύου αυτού υπό την καθοδήγηση ολλανδών πολιτών (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, n.d.).

Ο γενικός στόχος του King's Garden είναι να ανακτήσει τουλάχιστον 1.000 εκτάρια πλούσιων σε βότανα λιβαδιών, συστήματα διαχείρισης υδάτων, να καλλιεργήσει σπυροφόρα δέντρα σε αγροκτήματα και να αναλάβει την οικολογική αναζωογόνηση των άκρων των δρόμων και διαφόρων άλλων οικοτόπων που χρειάζονται επείγοντως αποκατάσταση. (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, n.d.).

Εμπνευσμένο από το πουλί λιμόζα, που χαρακτηρίζεται ως ο βασιλιάς των λιβαδιών, το King's Garden πήρε το όνομά του από αυτό το εμβληματικό είδος πουλιού. Οι Κάτω Χώρες διαθέτουν τον μεγαλύτερο πληθυσμό από λιμόζες, ωστόσο αυτό το πουλί κινείται στα όρια της εξαφάνισης, υπογραμμίζοντας την κρίσιμη σημασία των υγιών οικοσυστημάτων για την επιβίωσή του - όπως και αμέτρων άλλων. Ο Κήπος του Βασιλιά είναι μια πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων υπό την καθοδήγηση πολιτών που ενώνουν τις δυνάμεις τους για την αποκατάσταση της γης, η οποία προάγει την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ γεωργών και μη γεωργών. Δημιουργώντας συνδέσεις μεταξύ ανθρώπων και τόπων, η πρωτοβουλία στοχεύει να πυροδοτήσει ένα συλλογικό πάθος για τη βιοποικιλότητα της περιοχής.

Αν και το ταξίδι τους μόλις ξεκίνησε, η κατασκήνωση του King's Garden έχει ήδη επιβλέψει την αποκατάσταση έξι σπυρώνων, που συμπληρώνονται από άλλους έξι από τους συνεργάτες τους. Οκτώ χιλιόμετρα οικολογικά διαχειριζόμενων παραδρόμων συνδέουν τώρα αυτές τις περιοχές, συνθέτοντας θύλακες ανανεωμένης ζωής. (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, x.x.).

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

Η αποτελεσματικότητα αυτού του έργου σχετίζεται με την ικανότητά του να κινητοποιεί εθελοντές/-ριες σε τοπική κλίμακα και να εμπλέκει διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς στην περιοχή με αφορμή μια κοινή αφήγηση και ένα εμβληματικό είδος.

Επιπλέον, αυτές οι κινητές κατασκηνώσεις αποκατάστασης δεν αφορούν μόνο την αναβίωση της γης και των υδάτων, αλλά τροφοδοτούν και άλλα έργα. Για παράδειγμα, η Kening συνεργάζεται με μια μεγαλύτερη κοινοπραξία για μια πρωτοβουλία που δημιουργεί μια γεωργία που θέτει στο επίκεντρο τη φύση. (Kening fan 'e Greide, n.d.).

Λόγω της κινητής προσέγγισης της αποκατάστασης διαφορετικών εδαφικών εκτάσεων, η τεχνική σκοπιμότητα εξαρτάται από τον συγκεκριμένο βιότοπο της περιοχής.

Μια προσέγγιση της συλλογικότητας είναι να ξεκινήσει με την εξέταση της ιστορίας των προγονικών πρακτικών διαχείρισης των λιβαδιών. Για παράδειγμα, μια τεχνική αποκατάστασης είναι η κοπή του χόρτου του λιβαδιού με ένα αρχαίο εργαλείο που στα ελληνικά παραπέμπει σε δρεπάνι. (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, x.x.). Πρόκειται για ένα παραδοσιακό εργαλείο που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι για τη διαχείριση του χόρτου. Επιτρέπει μεγαλύτερο έλεγχο στην κοπή και προάγει ένα πιο ποικιλόμορφο ενδιαίτημα λόγω των καθυστερήσεων στην κοπή (Ecosystem Restoration Communities, n.d.).

Μια άλλη τεχνική που χρησιμοποίησαν για να αποκαταστήσουν τη γη είναι να συμπεριλάβουν μεγαλύτερες περιόδους αγρανάπαυσης για να υποστηρίξουν τα πουλιά κατά την περίοδο ωοτοκίας. Επιπλέον, επειδή η βλάστηση των αυτοφυών φυτών βοηθά τα έντομα να προσαρμοστούν ευκολότερα, συνέλεξαν σανό με σπόρους και διέσπειραν αυτούς τους άγριους σπόρους σε βασικές περιοχές (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, x.x.).

Η Kening είναι μια οργάνωση-ομπρέλα που εκπροσωπεί μια ποικιλία ανθρώπων και οργανισμών. Αυτή η σύνδεση με τη βάση της κοινωνίας σημαίνει ότι είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για να εμπλέξει το κοινό και τους/τις εθελοντές/-ριες στις δραστηριότητές της.

Επίπεδο συμμετοχής

Το έργο συνεργάζεται επίσης με μια σειρά οργανισμών-εταίρων, μεταξύ των οποίων: Rijksuniversiteit Groningen, Landschapsbeheer Friesland, Natuurmonumenten, Provincie Friesland, Oxfam Novib, BWH ontwerpers en Wereldnatuurfonds. (Wikipedia, n.d.).

Αναπαραγωγικότητα και προσαρμοστικότητα

Το έργο αποδεικνύει μια προσαρμοστική προσέγγιση, όχι μόνο στην κινητικότητα των κατασκηνώσεων αποκατάστασης αλλά και στη δημιουργική εμπλοκή, χρησιμοποιώντας την τέχνη και το θέατρο για την επικοινωνία σχετικά με το έργο.

Ωστόσο, λόγω του χαλαρού και μη εδραιωμένου χαρακτήρα του έργου και της έλλειψης διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την υποβολή εκθέσεων, δεν είναι σαφές αν το έργο αυτό θα μπορούσε να επαναληφθεί αλλού στις Κάτω Χώρες.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Το έργο είναι μοναδικό ως προς τον τρόπο που συνδυάζει την οικολογία και την τέχνη. Αυτό μπορεί να φανεί στο βιντεοσκοπημένο δοκίμιο και την παράσταση που καταγράφηκε στο τοπίο του λιβαδιού μετά την κατασκηνώση αποκατάστασης με τίτλο "Το έδαφος μιλάει" (Kening).

Βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας

Λόγω της έλλειψης δεδομένων για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων αποκατάστασης, είναι δύσκολο να προβλεφθεί η βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας. Ωστόσο, η έντονα συμμετοχική και αποκεντρωμένη προσέγγιση του έργου υποδηλώνει την αίσθηση της κοινότητας και της τοπικής ευθύνης. Αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει στη διασφάλιση της μακροζωίας του έργου.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Εμπνευσμένο από ένα μικρό πουλί που κινδυνεύει με εξαφάνιση - της λιμόζας - ο Κήπος του Βασιλιά είναι μια πρωτοβουλία βάσης που εργάζεται σε μικρής κλίμακας κατασκηνώσεις αποκατάστασης της φύσης στην περιοχή Friesland των Κάτω Χωρών. Αποτελεί ένα καλό παράδειγμα αποκατάστασης σε τοπική κλίμακα, ενσωματώνοντας την πρακτική οικολογική αποκατάσταση με την εμπλοκή της κοινότητας και την πολιτιστική αναζωογόνηση. Κινητοποιώντας διάφορους ενδιαφερόμενους/-ες, συμπεριλαμβανομένων των αγροτών, των κατοίκων και των συντηρητών, η πρωτοβουλία προωθεί μια κοινή αφήγηση και συλλογική δράση προς το τοπίο της Friesland.

Όσον αφορά τον αντίκτυπο, αυτή η πρωτοβουλία υπό την καθοδήγηση των πολιτών έχει σημειώσει καλή πρόοδο σε τοπική κλίμακα, αποκαθιστώντας έξι οπωρώνες - συμπληρωμένους από άλλους έξι από τους εταίρους τους - και συνδέοντας τις περιοχές αυτές με οκτώ χιλιόμετρα οικολογικά διαχειριζόμενων παραδρόμων. (Κοινότητες αποκατάστασης οικοσυστημάτων, n.d.). Ωστόσο, δεν είναι σαφές κατά πόσον το μοντέλο αυτό μπορεί να αναπαραχθεί σε διάφορες τοποθεσίες στις Κάτω Χώρες και να επεκταθεί περαιτέρω.

Επιπλέον, η εστίαση του έργου σε ιστορικές πρακτικές διαχείρισης της γης συμβάλλει στην οικολογική αναγέννηση και στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η συνεργασία του με διάφορους εταίρους και η χρήση δημιουργικών μεθόδων όπως η τέχνη και το θέατρο για την επικοινωνία αποδεικνύουν την προσαρμοστικότητα και τη συμμετοχικότητα.

Έτσι, παρά τις αβεβαιότητες σχετικά με την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την αναβάθμιση, το έργο αποτελεί παράδειγμα μιας επιτυχημένης πρωτοβουλίας αποκατάστασης τοπικής κλίμακας με ισχυρή συμμετοχική και προσέγγιση λαϊκής βάσης.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ecosystem Restoration Communities. (sd). The King's Garden, Ολλανδία. Opgehaald van Ecosystem Restoration Communities:

<https://www.ecosystemrestorationcommunities.org/community/kings-garden-Ολλανδία/>

Kening fan 'e Greide. (sd). Living Lab Natuurinclusieve Landbouw Fryslan. Opgehaald van Kening fan 'e

Greide: <https://kening.frl/living-lab-natuurinclusieve-landbouw-fryslan/>

Kening. "Film Grondrede / the Soil Speaks." YouTube, 27 Mar. 2021,

www.youtube.com/watch?v=Ih1YiKsnr7c.

Wikipedia. (sd). Wikipedia . Opgehaald van Kening fan 'e Greide:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Kening_fan_%E2%80%98e_Greide

ΣΛΟΒΑΚΙΑ

Τίτλος της πρωτοβουλίας/
πρακτικής/έργου:

BROZ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Bratislavské regionálne ochrannárske združenie (<https://broz.sk/>)

ΕΠΙΠΕΔΟ

Εθνικό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Εθελοντές/-ριες όλων των ηλικιακών ομάδων (άνω των 18 ετών)

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις τρέχουσες δραστηριότητες για τους/τις εθελοντές/-ριες ενημερώνονται σε ξεχωριστή ενότητα του δικτυακού τους τόπου <https://broz.sk/dobrovolnictvo/>

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Από την ίδρυσή της το 1997, η BROZ εφαρμόζει πρακτικά μέτρα διαλύλαξης της φύσης στις περιοχές Natura 2000 για πάνω από 25 χρόνια. Ως κορυφαία μη κυβερνητική οργάνωση στον τομέα της προστασίας και αποκατάστασης σπάνιων οικοτόπων, ασκεί τις δραστηριότητές της κυρίως στην περιοχή του Δούναβη.

Στόχοι

- Αποκατάσταση του νερού στο τοπίο - αναζωογόνηση υγροτόπων, κλάδων ποταμών, δασών σε πλημμυρικά πεδία, λιβαδιών και βοσκοτόπων.
- Υποστήριξη παραδοσιακών, φιλικών προς τη φύση γεωργικών πρακτικών, όπως η βόσκηση των ζώων, το κούρεμα των καλαμιών ή η αποψίλωση των ιτιών.
- Αποκατάσταση της αρχικής σύνθεσης ειδών σε δασικές συστάδες.
- Ιχθυολογική έρευνα που διεξήχθη στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE DLLD στους απομονωμένους κλάδους του Δούναβη στο νησί Sihot'.
- Αποπαρασίτωση των αγροτικών ζώων με ανθρώπινο τρόπο.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

- Επαναδημιουργία νησιών του Δούναβη (στο Devín, Veľký Lél, Medved'ov)
- Αναζωογόνηση σπάνιων λιβαδιών στα Μικρά Καρπάθια και στο Devínska Kobyla, καθώς και αλυκών στη νότια Σλοβακία
- Αποκατάσταση τμήματος των δασών των πλημμυρικών πεδίων στις πλημμυρικές πεδιάδες του Δούναβη
- Προστασία των ειδών της αστικής άγριας ζωής - του κοινού γαιοσκώληκα και διαφόρων ειδών νυχτερίδων.
- Ένα καινοτόμο σχέδιο με στόχο την προετοιμασία των οικισμών για την κλιματική αλλαγή
- Καλοκαιρινές κατασκηνώσεις στο νησί Veľkolélsky 2023

Ο οργανισμός απασχολεί μια ομάδα επαγγελματιών συντηρητών/-ριών που ασχολούνται με περιβαλλοντικά θέματα που τους/τις απασχολούν. Ταυτόχρονα, η οργάνωση διευθύνεται με εμπειρογνώμοσύνη από ένα συμβούλιο εμπειρογνομένων από διάφορες χώρες. Για παράδειγμα, ο Mag. Georg Frank είναι ο γενικός γραμματέας του δικτύου προστατευόμενων περιοχών της ένωσης DANUBEPARKS στην Αυστρία. Επιπλέον, ο καθηγητής RNDr. Vladimír Konáč, CSc., είναι ειδικός στην υδάτινη οικολογία και βιολογία στην AQ-BIOS, Ltd. (πρώην καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Comenius, Σχολή Φυσικών Επιστημών στην Μπρατισλάβα). Ο RNDr. Daniel Dítě, PhD., είναι έμπειρος επικεφαλής έρευνας στο Ινστιτούτο Βοτανικής της Σλοβακικής Ακαδημίας Επιστημών. Ο Martin Škorpiak είναι ένας έμπειρος επαγγελματίας που σήμερα υπηρετεί ως επικεφαλής του Τμήματος Ειδικής Προστασίας της Φύσης και Στρατηγικού Σχεδιασμού, διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Podyjí στην Τσεχική Δημοκρατία. Ο Nat Page είναι πρόεδρος της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης Fundatia ADEPT με έδρα το Saschiz της Ρουμανίας.

- Εργαστήρια για τους ενδιαφερόμενους φορείς σε συνεργασία με το Ίδρυμα Telekom στο Ίδρυμα Pontis
- Ανταλλαγή εμπειριών στη διαχείριση σπάνιων οικοτόπων στο Εθνικό Πάρκο Hortobágy
- Συνεργασία με τη Mossy Earth - βίντεο από τη σύλληψη σκίουρων εδάφους
- Συμμετοχή στην εκδήλωση European Researchers' Night και παρουσίαση του προγράμματος LIFE Living Rivers με στόχο τη βελτίωση της οικολογικής κατάστασης των ποταμών μας.
- Το διεθνές πρόγραμμα LIFE WILDisland, στο οποίο συμμετέχουν 15 εταίροι από οκτώ χώρες, από τη Βουλγαρία έως τη Γερμανία.

Ο οργανισμός αυτός διακρίνεται για τη στρατηγική απόφαση που έλαβε το 2005 ότι για να εγγυηθεί τη βιώσιμη διατήρηση της φύσης πρέπει να διαθέτει εκτάσεις με μακροχρόνια μίσθωση, υπό διαχείριση ή στην ιδιοκτησία του. Σήμερα, η BROZ κατέχει περίπου 1.000 εκτάρια γης σε προστατευόμενες περιοχές και άλλα 1.600 εκτάρια βρίσκονται υπό μακροχρόνια μίσθωση, κυρίως για 30 χρόνια.

Χάρη στην αγορά και την εκμίσθωση εκτάσεων, κατάφεραν να σταματήσουν την αποψίλωση των αρχικών και φυσικών δασών σε επιλεγμένες τοποθεσίες, να φυτέψουν ενδημικά είδη δασών σε πεδιάδες αντί για μονοκαλλιέργειες μη ενδημικών ειδών, να αποτρέψουν την αποξήρανση προστατευόμενων περιοχών και την επέκταση της καλλιεργήσιμης γης σε βάρος της φύσης, να δημιουργήσουν λιβάδια και βοσκοτόπια, να αποκαταστήσουν υγροτόπους και πλημμυρικά περιβάλλοντα εδάφη, να απομακρύνουν πέτρινα αναχώματα και να αποκαταστήσουν έτσι τις φυσικές όχθες του Δούναβη.

Δυνατότητα υλοποίησης

Επίπεδο συμμετοχής

Αναπαραγωγικότητα και προσαρμοστικότητα

Στα "δικά τους" εδάφη, μπορούν να εκτελούν δραστηριότητες διατήρησης και διαφύλαξης γρήγορα, αποτελεσματικά και χωρίς περιττούς συμβιβασμούς. Αυτό εξοικονομεί επίσης σημαντικά χρόνο και σημαντικούς πόρους, είτε πρόκειται για δαπάνες προσωπικού, είτε για πολύπλοκες διαδικασίες αδειοδότησης, είτε για την πραγματική υλοποίηση των αναπλάσεων, σε σύγκριση με τις δραστηριότητες σε ξένες εκτάσεις. Αυτή η μη συμβατική προσέγγιση στην υλοποίηση των έργων υπήρξε βασικός παράγοντας.

Η βιωσιμότητα της τακτικής διαχείρισης (κούρεμα, βόσκηση, αποψίλωση ιτιάς κ.λπ.) μετά την ολοκλήρωση των έργων εξασφαλίζεται μέσω της δικής τους εμπορικής εταιρείας.

Αναπαραγωγικότητα και προσαρμοστικότητα

Οι εργασίες εκτελούνται με δικό τους εξοπλισμό, αλλά και με υπερβολαβία. Για τη διαχείριση της γης, προσπαθούν να αντλήσουν γεωργικές επιδοτήσεις από τον Οργανισμό Γεωργικών Πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών για γεωργοπεριβαλλοντικές, οικολογικές δραστηριότητες, ... (οι Σλοβάκοι αγρότες μπορούν ετησίως να υποβάλλουν αίτηση για άμεση οικονομική στήριξη, η οποία ρυθμίζεται από τη νομοθεσία

Υιοθετώντας μια ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση, ο οργανισμός εμπλέκει ενεργά επαγγελματίες από διάφορους τομείς σε ένα ευρύ φάσμα έργων, εξασφαλίζοντας μια ολοκληρωμένη στρατηγική για τη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα. Μέσω της συμμετοχής τους σε προγράμματα LIFE, έχουν ξεκινήσει πρωτοβουλίες όπως η προστασία και η επανεισαγωγή ειδών πουλιών στέπας στις πεδιάδες της Σλοβακίας και η υιοθέτηση καθιερωμένων μεθόδων διατήρησης πεταλούδων σε ολόκληρη την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Προγράμματα όπως το Living Rivers, το οποίο επικεντρώνεται στην εφαρμογή του σλοβακικού σχεδίου για τα ύδατα σε συγκεκριμένες λεκάνες απορροής, και το WILDisland, το οποίο αποσκοπεί στη διατήρηση της άγριας φύσης των νησιών του Δούναβη, υπογραμμίζουν τη δέσμευση για τη διατήρηση των υδάτων και των οικοτόπων. Οι προσπάθειες για τη διαφύλαξη του λαγόγυρου, μαζί με τις πρωτοβουλίες για τις δυναμικές γραμμές ζωής του Δούναβη και την προστασία ορισμένων ειδών εντόμων Natura 2000 στη διασυνοριακή περιοχή των Δυτικών Καρπαθίων (Τσεχία-Σλοβακία), αναδεικνύουν τον διεπιστημονικό χαρακτήρα του έργου τους.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Επιπλέον, ο οργανισμός επεκτείνει τα μέτρα προστασίας του σε ενδημικά είδη και οικοτόπους σε ξηρά λιβάδια στο μεταίχμιο των βιοπεριφερειών της Παννονίας και των Άλπεων, παράλληλα με την αποκατάσταση των οικοτόπων στις πλημμυρικές πεδιάδες του Δούναβη. Είδη πουλιών όπως το οχθοχελίδο, η αλκυόνη και ο ευρωπαϊκός μελισσοφάγος, μαζί με την ευρωπαϊκή λιμνοχελώνα στη νότια Σλοβακία, αποτελούν επίσης σημεία εστίασης των προσπαθειών διατήρησης. Ειδικότερα, η προστασία των πτηνών στη Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Ostrovné Lúky καταδεικνύει μια στοχευμένη προσέγγιση για τη διατήρηση των πτηνών.

Εκτός από τα έργα LIFE, η συμμετοχή σε έργα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), όπως Wetlands for Life and Prosperity, και πρωτοβουλίες όπως το DEAR - Game on!, το οποίο ευαισθητοποιεί για την κλιματική αλλαγή, υπογραμμίζουν περαιτέρω τη διατομεακή μεθοδολογία. Οι προσπάθειες αυτές, μεταξύ πολλών άλλων, αποτελούν απόδειξη της δέσμευσης του οργανισμού για μια ολοκληρωμένη και συνεργατική προσέγγιση στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας

Η BROZ έχει επιδείξει ισχυρή δέσμευση για μακροπρόθεσμο περιβαλλοντικό αντίκτυπο, με πρωτοβουλίες που έχουν ριζώσει στο σλοβακικό τοπίο από την ίδρυσή της το 1997. Η προσέγγιση της οργάνωσης στη διαχείριση της γης, που περιλαμβάνει την ιδιοκτησία και τη μακροπρόθεσμη μίσθωση γης, εξασφαλίζει τη διάρκεια των προσπαθειών διατήρησης. Αυτή η στρατηγική διαχείριση της γης επιτρέπει τη συνεχή εφαρμογή πρακτικών αποκατάστασης και διατήρησης, διασφαλίζοντας ότι οι οικοτόποι όχι μόνο αποκαθίστανται αλλά και διατηρούνται με την πάροδο του χρόνου. Η επιτυχής αναζωογόνηση υγροτόπων, πλημμυρικών δασών και σπάνιων λιβαδιών σε ολόκληρη την περιοχή του Δούναβη και πέραν αυτής αποτελεί παράδειγμα της διαρκούς αφοσίωσης της BROZ στην οικολογική σταθερότητα. Με την εξασφάλιση γης για τη διατήρηση, η BROZ δημιούργησε ένα βιώσιμο μοντέλο για την αποκατάσταση της φύσης, αποδεικνύοντας τον μακροχρόνιο και επαναλαμβανόμενο θετικό αντίκτυπο της πρωτοβουλίας στα φυσικά τοπία της Σλοβακίας.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Ο οργανισμός BROZ, από την ίδρυσή του το 1997, αποτελεί κορυφαίο παράδειγμα αποτελεσματικής πρακτικής διατήρησης, εστιάζοντας στη βιώσιμη προστασία και αποκατάσταση των φυσικών οικοτόπων στη Σλοβακία. Η στρατηγική τους απόφαση το 2005 να εξασφαλίσουν εκτάσεις με μακροχρόνιες μισθώσεις ή μέσω της ιδιοκτησίας τους, τους επέτρεψε να εφαρμόσουν άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα διατήρησης χωρίς τους περιορισμούς που συχνά συναντώνται σε μη ιδιόκτητες εκτάσεις. Η ιδιοκτησία της BROZ σε περίπου 1.000 εκτάρια και η διαχείριση επιπλέον 1.600 εκταρίων σε προστατευόμενες περιοχές τους επιτρέπει να αναλαμβάνουν σημαντικές οικολογικές παρεμβάσεις, όπως η ανακοπή της αποψίλωσης των δασών, η αποκατάσταση των αρχικών ειδών δέντρων, η αναζωογόνηση των υγροτόπων και η διατήρηση της βιοποικιλότητας μέσω παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών.

Το έργο τους εκτείνεται πέρα από τη διαχείριση της γης και περιλαμβάνει καινοτόμα έργα για την προσαρμογή των αστικών οικισμών στην κλιματική αλλαγή, την προστασία της άγριας ζωής των πόλεων και τη συμμετοχή σε διάφορα έργα διατήρησης σε ολόκληρη την Ευρώπη, αναδεικνύοντας τη διατομεακή και διεθνή προσέγγισή τους στις περιβαλλοντικές προκλήσεις. Η ικανότητα της οργάνωσης να πραγματοποιεί ταχείες, αποτελεσματικές και χωρίς συμβιβασμούς δράσεις διατήρησης στα εδάφη της θέτει σημείο αναφοράς για τις προσπάθειες διατήρησης παγκοσμίως, αναδεικνύοντας τη σημασία της άμεσης διαχείρισης της γης για την επίτευξη μακροπρόθεσμων οικολογικών στόχων και την αποκατάσταση των φυσικών οικοτόπων.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Broz. (n.d.). Home. Retrieved from <https://broz.sk/>

Broz. (2023). Activity report 2022. Retrieved from

<https://broz.sk/wp-content/uploads/2023/08/sprava-o-cinnosti-2022-2.pdf>

Τίτλος της πρωτοβουλίας/πρακτικής/έργου:

BirdLife

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Slovenská ornitologická spoločnosť / BirdLife Slovensko
(<http://www.vtaky.sk/>)

ΕΠΙΠΕΔΟ

Εθνικό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Εθελοντές/-ριες όλων των ηλικιακών ομάδων (άνω των 18 ετών)

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Η Σλοβακική Ορνιθολογική Εταιρεία/BirdLife Slovakia είναι μια μη κυβερνητική αστική ένωση αφιερωμένη στην προστασία και την έρευνα της φύσης, ιδίως των άγριων πτηνών και των βιοτόπων τους. Εκπροσωπεί τη Σλοβακία σε διεθνείς οργανισμούς όπως η BirdLife International, η Eur-ing και η Ένωση Ευρωπαϊκών Επιτροπών Σπανιότητας (Vtaky. (n.d.). Η εταιρεία επικεντρώνεται στη διατήρηση των ειδών και των οικοτόπων, την ορνιθολογική έρευνα, την περιβαλλοντική πολιτική, την εκπαίδευση, τις εκδόσεις και τη διοργάνωση σεμιναρίων και συνεδρίων. Εκδίδει επαγγελματικά και δημοφιλή επιστημονικά περιοδικά και εμπλέκει μέλη διαφόρων ηλικιών και επαγγελμάτων που τα ενώνει το πάθος για τη φύση και τα πτηνά, ενθαρρύνοντας την ενεργό συμμετοχή σε δραστηριότητες διατήρησης των πτηνών.

Πρωταρχικός στόχος είναι η προστασία και η έρευνα της φύσης, εστιάζοντας κυρίως στα άγρια πτηνά και τα ενδιαφέροντά τους. Για την εκπλήρωση της αποστολής της ασχολείται με τη διατήρηση ειδών και οικοτόπων, την επιστημονική έρευνα, την παρακολούθηση, τις γεωργικές δραστηριότητες και άλλα διαχειριστικά μέτρα, παράλληλα με την περιβαλλοντική πολιτική, την εκπαίδευση και τις εκδοτικές προσπάθειες.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Νησί των πουλιών στον Δούναβη: Το νησί αναζωογονήθηκε μετά από δύο δεκαετίες εθελοντικών προσπαθειών, καθιστώντας το καταφύγιο για τους γλάρους και τα ποταμογάρνα και δημιουργώντας τη μεγαλύτερη αποικία μαυροκέφαλων γλάρων στην Κεντρική Ευρώπη.

Δημιουργία ενδιαιτήματος Αγριόγαλου: με στόχο την αύξηση του πληθυσμού τους.

Το νησί των πουλιών στη λίμνη Síňava: Η εθελοντική εργασία και η συνεργασία με τις αρχές προστασίας έχουν διαχειριστεί τα χωροκατακτητικά είδη, διατηρώντας το νησί ως ζωτικής σημασίας περιοχή φώλεοποίησης για τα γλαρόνια.

Ορνιθολογικές κατασκηνώσεις: Οι κατασκηνώσεις αυτές, που συνήθως διαρκούν 2-3 ημέρες, επιτρέπουν στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες να εντρυφήσουν στα ξεχωριστά πεδινά τοπία της περιοχής, να παρατηρήσουν μοναδικά είδη πουλιών και να συμμετάσχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

Πρωτοβουλία “Ασφαλείς στάσεις λεωφορείων”: Η πρωτοβουλία αυτή, που συντονίζεται από την SOS/BirdLife Slovakia, απσκοπεύει στην προστασία των πτηνών σε αστικό περιβάλλον, εφαρμόζοντας αυτοκόλλητα κατά της σύγκρουσης σε γυάλινα στέγαστρα λεωφορείων, ενισχύοντας την ορατότητά τους για τα πτηνά και μειώνοντας τις συγκρούσεις.

Στη Σλοβακική Ορνιθολογική Εταιρεία/BirdLife Slovakia, οι ορνιθολόγοι και άλλοι εμπειρογνώμονες επικεντρώνονται σε διάφορους τομείς της ορνιθολογικής έρευνας και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Αυτό περιλαμβάνει την Επιτροπή Φαινολογίας, η οποία αξιολογεί αναφορές για σπάνια είδη πουλιών, και την παρακολούθηση πουλιών σε εθνικό επίπεδο που διεξάγεται από ορνιθολόγους και εθελοντές/-ριες. Ασχολούνται επίσης με τα κοπάδια πουλιών για τη μελέτη της μετανάστευσης και των αλλαγών στον πληθυσμό, χρησιμοποιώντας μια κεντρική βάση δεδομένων για την παρακολούθηση. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί

Η Σλοβακική Ορνιθολογική Εταιρεία/BirdLife Slovakia ασχολείται με διάφορες δραστηριότητες, όπως η έκδοση τριμηνιαίου περιοδικού για τους λάτρεις της ορνιθοπανίδας, η παρακολούθηση πουλιών όπου οι συμμετέχοντες/-ουσες μπορούν να ανεβάζουν τις παρατηρήσεις τους σε μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων και εφαρμογή αυτοκόλλητων σε γυάλινες επιφάνειες για την αποφυγή συγκρούσεων με πουλιά. Η οργάνωση διευκολύνει επίσης την εγκατάσταση σπιτιών πουλιών και διοργανώνει μεγαλύτερες εθελοντικές εκδηλώσεις, γνωστές ως κατασκηνώσεις, όπως η εαρινή ορνιθολογική κατασκήνωση στο Senné και άλλες εποχιακές κατασκηνώσεις που επικεντρώνονται στη διατήρηση των πουλιών και τη διαχείριση των οικοτόπων.

Εαρινή ορνιθολογική κατασκήνωση στη Senné: Η κατασκήνωση αυτή, που πραγματοποιήθηκε στις αρχές Μαΐου 2023, σηματοδότησε την επιστροφή των εθελοντικών δραστηριοτήτων μετά από διακοπή δύο ετών, εστιάζοντας στην παρακολούθηση των πουλιών και παρέχοντας πολύτιμα δεδομένα για διάφορα είδη.

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

Πρακτική υλοποίηση

Επίπεδο συμμετοχής

Ορνιθολογική κατασκήνωση Ipel’: Η ετήσια εκδήλωση στις αρχές του καλοκαιριού φέρνει σε επαφή έμπειρους/-ες και αρχάριους/-ες ορνιθολόγους για εκτεταμένη χαρτογράφηση πουλιών και μελέτες οικοτόπων, συμβάλλοντας στην κατανόηση της τοπικής ορνιθοπανίδας.

Ipel’ Working Ornithological Camp: Οι εθελοντές βοηθούν στις προσπάθειες διατήρησης σε συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές, βελτιώνοντας τις συνθήκες για την ορνιθοπανίδα.

Καλοκαιρινή ορνιθολογική κατασκήνωση στο Senné: Η εκδήλωση στα τέλη Ιουλίου προσέλκυσε περισσότερους από 40 εθελοντές/-ριες για να βοηθήσουν σε διάφορες εργασίες, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και της βελτίωσης των υποδομών, καλλιεργώντας ένα ισχυρό κοινοτικό πνεύμα μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών.

Ορνιθολογική κατασκήνωση στο φράγμα Orava: Συνδυάζει την αναψυχή με εργασίες διατήρησης της φύσης στα τέλη Αυγούστου, που περιλαμβάνουν τη συντήρηση τεχνητών νησίδων πουλιών και εγκαταστάσεις κουτιών φωλιάσματος, συμβάλλοντας στην προστασία σπάνιων ειδών πουλιών στην περιοχή.

Αναπαραγωγικότητα και προσαρμοστικότητα

Οι πρωτοβουλίες και τα έργα της SOS/BirdLife Σλοβακία παρουσιάζουν ισχυρές δυνατότητες αναπαραγωγής και προσαρμογής σε διάφορα παγκόσμια πλαίσια. Αυτό υποστηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από τη σύνδεσή της με την BirdLife International, μια οργάνωση με πλούσια ιστορία 100 ετών στη διατήρηση των πτηνών. Το δίκτυο συνεργασίας στο πλαίσιο της BirdLife International επιτρέπει την ανταλλαγή επιτυχημένων στρατηγικών διατήρησης, καθιστώντας εφικτή την εφαρμογή αυτών των δραστηριοτήτων σε διάφορες περιοχές, προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες περιβαλλοντικές και οικολογικές τους ανάγκες.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Η SOS/BirdLife Slovakia εφαρμόζει μια διατομεακή προσέγγιση στις προσπάθειες διατήρησης, συνεργαζόμενη με τις κρατικές αρχές προστασίας, τις τοπικές κυβερνήσεις και διάφορους άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Τα τρέχοντα έργα τους καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών, όπως η Ορνιθολογική Ακαδημία, η Ώρα των Πουλιών, η περιβαλλοντική αίθουσα διδασκαλίας AVESCENTRUM στον Παράδεισο των Πουλιών, τα έργα υδάτων για τους υγροτόπους, η προστασία και αποκατάσταση των ειδών πτηνών της στέπας, η αποκατάσταση υγροτόπων, η ολοκληρωμένη διαχείριση των οικοσυστημάτων των ποταμών, η προστασία των αστικών πτηνών, η διασυννοριακή ανάπτυξη οικότουρισμού και οι πρωτοβουλίες για την αναβίωση νεκρών παρακλαδιών ποταμών, μεταξύ άλλων. Τα έργα αυτά καταδεικνύουν την ολοκληρωμένη και συνεργατική προσέγγιση της οργάνωσης για τη διατήρηση των πτηνών και των οικοτόπων.

Βιωσιμότητα της πρωτοβουλίας

Από την ίδρυσή της στις 2 Φεβρουαρίου 1993, η BirdLife Slovakia βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της διατήρησης των πτηνών, εξασφαλίζοντας τη διάρκεια των προσπαθειών της μέσω της συνεχούς έρευνας, της αποκατάστασης των οικοτόπων και της εμπλοκής της κοινότητας. Τα μακροχρόνια έργα της οργάνωσης, όπως η αποκατάσταση του Bird Island και η δημιουργία νέων ενδιαιτημάτων για τον αγριόγαλο, αποτελούν μαρτυρία της δέσμευσής της για διαρκή αποτελέσματα διατήρησης. Οι πρωτοβουλίες αυτές δεν παρέχουν μόνο άμεσο καταφύγιο για διάφορα είδη πουλιών, αλλά συμβάλλουν επίσης στη μακροπρόθεσμη υγεία και ποικιλομορφία των οικοσυστημάτων. Η προσέγγιση της BirdLife Σλοβακία, η οποία είναι βαθιά ενσωματωμένη στην επιστημονική έρευνα και τη συμμετοχή της κοινότητας, διασφαλίζει ότι ο αντίκτυπος της διατήρησής της εκτείνεται πολύ πέρα από τη διάρκεια ζωής των μεμονωμένων έργων, προωθώντας μια διαρκή κληρονομιά της προστασίας των πτηνών και της διατήρησης των οικοτόπων στη Σλοβακία και πέρα από τα σύνορά της.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Οι πρωτοβουλίες και τα έργα από την ηγεσία της SOS/BirdLife Slovakia, όπως περιγράφονται στο έγγραφο, αποτελούν υποδειγματικά μοντέλα πρακτικών διατήρησης της φύσης λόγω της ολοκληρωμένης προσέγγισής τους, με έμφαση στην προστασία των οικοτόπων και των ειδών, την επιστημονική έρευνα και τη συμμετοχή της κοινότητας. Η σύνδεσή τους με τη BirdLife International ενισχύει τις δυνατότητες αναπαραγωγής και προσαρμογής τους σε διαφορετικά πλαίσια, επωφελούμενα από την παγκόσμια ανταλλαγή στρατηγικών και γνώσεων. Οι προσπάθειες αυτές υποστηρίζονται από μια διατομεακή συνεργασία με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, εξασφαλίζοντας μια ολιστική προσέγγιση της διατήρησης. Η επιτυχία αυτών των πρωτοβουλιών, όπως η αποκατάσταση του Bird Island και η δημιουργία ενδιαιτημάτων για τον αγριόγαλο, υπογραμμίζει την αποτελεσματικότητά τους και τη δυνατότητα ευρύτερης εφαρμογής τους.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Vtaky. (n.d.). Home. Retrieved from <http://www.vtaky.sk/>

Podunajsko. (n.d.). Home. Retrieved from <http://www.podunajsko.sk/>

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Τίτλος της πρωτοβουλίας/ πρακτικής/έργου:

Ο ζωντανός βάλτος (The Living Bog)

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Τμήμα Τουρισμού, Πολιτισμού, Τεχνών, Γκέλταχτ, Αθλητισμού και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

ΕΠΙΠΕΔΟ

Ευρωπαϊκό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Τοπικές κοινότητες και κυβερνητικές υπηρεσίες μαζί με άλλους ενδιαφερόμενους φορείς.

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο για την αποκατάσταση των υπερυψωμένων βάλτων της Ιρλανδίας είναι μια ολοκληρωμένη πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην αναζωογόνηση ενός από τα πιο πολύτιμα φυσικά ενδιαιτήματα της Ιρλανδίας. Αυτοί οι υπερυψωμένοι βάλτοι, πλούσιοι σε βιοποικιλότητα και απαραίτητοι για την αποθήκευση άνθρακα, έχουν υποβαθμιστεί σημαντικά με την πάροδο των ετών λόγω της εξόρυξης τύρφης και άλλων ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Μέσω μιας συλλογικής προσπάθειας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ιρλανδικών αρχών, το έργο αυτό επιδιώκει να αντιστρέψει τη ζημία και να αποκαταστήσει αυτά τα ζωτικά οικοσυστήματα στην παλιά τους αίγλη.

Τα βασικά στοιχεία του έργου περιλαμβάνουν την αποκατάσταση οικοτόπων, την αποκατάσταση τυρφώνων και την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών διαχείρισης γης. Με την αποκατάσταση των υπερυψωμένων βάλτων, το έργο αποσκοπεί στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας, στη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων και στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της διατήρησης δεξαμενών άνθρακα. Επιπλέον, το έργο εμπλέκει τις τοπικές κοινότητες και τους ενδιαφερόμενους φορείς, ευαισθητοποιώντας τους σχετικά με τη σημασία της διατήρησης των τυρφώνων και ενισχύοντας το αίσθημα της διαχείρισης αυτών των πολύτιμων φυσικών πόρων.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Το έργο αντιμετωπίζει την κρίσιμη παρακμή των υψίπεδων, τονίζοντας την οικολογική τους σημασία ως ένα από τα παλαιότερα ζωντανά οικοσυστήματα στον κόσμο που χρονολογείται πριν από σχεδόν 10.000 χρόνια. Μέσω ενεργητικών μέτρων αποκατάστασης, όπως η απόφραξη των αποχετεύσεων και η κατασκευή φραγμάτων, το έργο αποσκοπεί στη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των υπερυψωμένων βάλτων και στη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς της Ιρλανδίας.

Ένας βασικός παράγοντας που συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της πρωτοβουλίας είναι η ισχυρή δέσμευση της κοινότητας. Οι τοπικές κοινότητες, οι κυβερνητικές υπηρεσίες, οι ΜΚΟ και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς συμμετέχουν ενεργά στις προσπάθειες αποκατάστασης, προσφέροντας εθελοντικά το χρόνο τους και συνεργαζόμενοι με τους διοργανωτές του έργου. Επιπλέον, το έργο λαμβάνει χρηματοδότηση τόσο από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και από το Υπουργείο Πολιτισμού, Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Γκέλταχτ της ιρλανδικής κυβέρνησης, γεγονός που αναδεικνύει τη σημαντική υποστήριξη των δραστηριοτήτων αποκατάστασης. Η κατανομή των πόρων υπογραμμίζει τη σημασία που αποδίδεται στη διατήρηση των υπερυψωμένων βάλτων και των συναφών οικοτόπων τους. Η επιτυχία της πρωτοβουλίας αποδεικνύεται περαιτέρω από την αναγνώρισή της σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Υποψήφιο για τα βραβεία Natura 2000 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το έργο έχει συγκεντρώσει αναγνώριση για τα επιτεύγματά του στην αποκατάσταση τυρφώνων και τη συμμετοχή της κοινότητας. Η αναγνώριση αυτή αντανακλά τον αντίκτυπο του έργου στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της διατήρησης των τυρφώνων και την κινητοποίηση της υποστήριξης από διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς.

Οι δραστηριότητες αποκατάστασης του έργου, συμπεριλαμβανομένης της απόφραξης των αποχετεύσεων και της εγκατάστασης φραγμάτων τύρφης, αποδεικνύουν την τεχνική σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα στην αποκατάσταση των οικο-υδρολογικών λειτουργιών. Με την αναδημιουργία ενεργών ενδιαιτημάτων υπερυψωμένων βάλτων και τη βελτίωση των οικοσυστημάτων των βάλτων σε επτά κομητείες των Midlands, το έργο στοχεύει στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης και της απώλειας οικοτόπων δεκαετιών. Οι συνεχιζόμενες προσπάθειες αποκατάστασης, σε συνδυασμό με την εμπλοκή της κοινότητας και τη συνεργασία των ενδιαφερομένων μερών, αναδεικνύουν την τεχνική σκοπιμότητα του έργου και τη δυνατότητα μακροπρόθεσμης επιτυχίας στη διατήρηση των υψίπεδων της Ιρλανδίας.

Η συμμετοχική προσέγγιση του έργου είναι εμφανής στις δραστηριότητες δέσμευσης της κοινότητας, οι οποίες περιλαμβάνουν ευκαιρίες εθελοντισμού, εκπαιδευτικά προγράμματα και διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Με την ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στις προσπάθειες αποκατάστασης, το έργο ενισχύει την ιδιοκτησία, καλλιεργεί τη διαχείριση και προωθεί την αίσθηση της κοινής ευθύνης για τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς της Ιρλανδίας.

Επιπλέον, η εταιρική σχέση του έργου με κυβερνητικές υπηρεσίες, ΜΚΟ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς εξασφαλίζει μια ολιστική και περιεκτική προσέγγιση της αποκατάστασης, ενσωματώνοντας διαφορετικές προοπτικές και εμπειρογνομosύνη. Μέσω της συλλογικής λήψης αποφάσεων και της ανταλλαγής γνώσεων, το έργο αξιοποιεί τις συλλογικές γνώσεις και τους πόρους για την αντιμετώπιση πολύπλοκων περιβαλλοντικών προκλήσεων και την επίτευξη ουσιαστικών αποτελεσμάτων διατήρησης.

Αποτελεσματικότητα και επιτυχία

Πρακτική υλοποίηση

Επίπεδο συμμετοχής

Αναπαραγωγικότητα και προσαρμοστικότητα

Η προσαρμοστικότητα και η δυνατότητα αναπαραγωγής της πρωτοβουλίας είναι εμφανείς μέσω της προσέγγισης πολλαπλών περιοχών, η οποία αντιμετωπίζει ανάγκες αποκατάστασης σε διαφορετικά τοπία, όπως τον Βάλτο Clara, το Ferbane και τον Βάλτο Carronagharrui. Κάθε τοποθεσία παρουσιάζει μοναδικές προκλήσεις και ευκαιρίες, αναδεικνύοντας την ικανότητα του έργου να προσαρμόζει τις στρατηγικές στις τοπικές συνθήκες, διατηρώντας παράλληλα τους γενικούς στόχους διατήρησης της φύσης. Επιπλέον, το πλούσιο αποθετήριο πόρων του έργου, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών εκθέσεων, δεδομένων παρακολούθησης και υλικού ενημέρωσης, ενισχύει την επαναληψιμότητα παρέχοντας ολοκληρωμένη καθοδήγηση για μελλοντικές προσπάθειες αποκατάστασης. Τα προσβάσιμα έγγραφα, όπως τα αποτελέσματα της υδρολογίας, οι εκθέσεις παρακολούθησης της βλάστησης και τα διαφημιστικά φυλλάδια, επιτρέπουν στους/στις ενδιαφερόμενους/-ες να αναπαράγουν επιτυχημένες στρατηγικές και να τις προσαρμόσουν σε παρόμοια πλαίσια αλλού. Αυτός ο πλούτος πληροφοριών ενισχύει την ανταλλαγή γνώσεων, διευκολύνει την ανάπτυξη ικανοτήτων και προωθεί τις βέλτιστες πρακτικές στην αποκατάσταση τυρφώνων, διασφαλίζοντας ότι ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος του έργου θα φτάσει πέρα από τις τρέχουσες τοποθεσίες του και θα ωφελήσει άλλα οικοσυστήματα παγκοσμίως.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

Η πρωτοβουλία υιοθετεί μια ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση για την αποκατάσταση των τυρφώνων, αναγνωρίζοντας την πολύπλοκη αλληλεπίδραση οικολογικών, κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων. Με την αποκατάσταση υπερυψωμένων βάλτων σε διάφορα τοπία, όπως το Clara Bog και το Ferbane, μεταξύ πολλών άλλων που απαριθμούνται στον ιστότοπο του έργου, το έργο αντιμετωπίζει τις πολύπλευρες προκλήσεις της υποβάθμισης των οικοτόπων και της κλιματικής αλλαγής, ενώ παράλληλα προωθεί τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη δέσμευση άνθρακα. Η προσέγγιση αυτή ενσωματώνει την επιστημονική έρευνα, την εμπλοκή της κοινότητας και τη συνεργασία των ενδιαφερομένων μερών, αξιοποιώντας την εμπειρογνομosύνη από διάφορους τομείς για την ενημέρωση των στρατηγικών αποκατάστασης και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Το έργο Living Bog, μια συνεργασία μεταξύ του προγράμματος LIFE της ΕΕ και της Υπηρεσίας Εθνικών Πάρκων και Άγριας Ζωής του Υπουργείου Στέγασης, Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποδεικνύει πολλά πλεονεκτήματα στην αποκατάσταση της φύσης. Διαχειριζόμενο από μια ειδική πενταμελή ομάδα έργου στο Mullingar, με την επίβλεψη μιας ευρύτερης ομάδας καθοδήγησης του έργου που εκπροσωπεί διάφορους/-ες ενδιαφερόμενους/-ες, το έργο ενσωματώνει μια ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση στην αποκατάσταση των τυρφώνων. Αξιοποιώντας τις συμβουλές εμπειρογνομosύνη από τη Συμβουλευτική Ομάδα Ενδιαφερομένων Μερών και την Τεχνική Συμβουλευτική Ομάδα, η πρωτοβουλία ενσωματώνει την επιστημονική έρευνα, τη δέσμευση της κοινότητας και τη συνεργασία των ενδιαφερομένων μερών για την ενημέρωση των στρατηγικών αποκατάστασης και την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανθεκτικότητας. Επιπλέον, το έργο επωφελείται από την εκτεταμένη εμπειρία της Εθνικής Υπηρεσίας Πάρκων και Άγριας Ζωής στη διαχείριση έργων διατήρησης της φύσης και στην υλοποίηση έργων LIFE της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων προηγούμενων πρωτοβουλιών αποκατάστασης ελών. Παρά τις υλικοτεχνικές προκλήσεις και την ανάγκη για συνεχή δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών, η ισχυρή δομή διακυβέρνησης και οι στρατηγικές συνεργασίες του έργου το καθιστούν ικανό να μεγιστοποιήσει τον θετικό αντίκτυπό του στη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων στην Ιρλανδία.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Living Bog. (n.d.). Retrieved from www.raisedbogs.ie/

Εθνικό Parks and Wildlife Service. (n.d.). About Us. Department of Housing, Τοπικό Government and Heritage. Retrieved from www.gov.ie/en/OPFANQSH/department-of-housing-Τοπικό-government-and-heritage/?referrer=http://www.chg.gov.ie/app/uploads/2017/08/Εθνικό-parks-and-wildlife-service-strategic-plan-2015-2020.pdf

Τίτλος της πρωτοβουλίας/ πρακτικής/έργου:

MERLIN

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Συνεργατικό έργο στο οποίο συμμετέχουν 46 εταίροι από όλη την Ευρώπη και το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΕΠΙΠΕΔΟ

Ευρωπαϊκό

ΟΜΑΔΑ-ΣΤΟΧΟΣ

Επαγγελματίες της αποκατάστασης, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, ερευνητές, επιχειρήσεις και τοπικές κοινότητες σε όλη την Ευρώπη

Περιγραφή

Σκοποί, στόχοι, τρόπος λειτουργίας κ.λπ.)

Το έργο για την ενσωμάτωση της οικολογικής αποκατάστασης των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με τα γλυκά νερά σε ένα τοπίο (MERLIN) έχει ως στόχο να φέρει επανάσταση στα ευρωπαϊκά οικοσυστήματα γλυκών υδάτων μέσω λύσεων που βασίζονται στη φύση (NbS) και την αποκατάσταση. Επιδεικνύει βέλτιστες πρακτικές αποκατάστασης μέσω 17 εμβληματικών έργων, επενδύοντας πάνω από 10 εκατομμύρια ευρώ για την αναβάθμιση επιτυχημένων πρωτοβουλιών σε φάρους καινοτομίας. Προσδιορίζοντας τοπία προτεραιότητας και εμπλέκοντας τους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών κοινοτήτων και των βασικών οικονομικών τομέων, όπως η γεωργία και η υδροηλεκτρική ενέργεια, το MERLIN προωθεί λύσεις για την οικολογική, κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα, από τις οποίες όλοι κερδίζουν. Η ολιστική της προσέγγιση την τοποθετεί ως πρωτοποριακή πρωτοβουλία για την ενσωμάτωση της μετασχηματιστικής αποκατάστασης σε ολόκληρη την Ευρώπη.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η πρωτοβουλία MERLIN φαίνεται να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική και έτοιμη για επιτυχία με βάση διάφορους βασικούς παράγοντες:

- 1. Καινοτόμες λύσεις:** Προσφέρει καινοτόμες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση της απώλειας της βιοποικιλότητας και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα γλυκά νερά της Ευρώπης.
- 2. Ανταλλαγή γνώσεων:** Το MERLIN διευκολύνει την ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών, δίνοντας τη δυνατότητα στους/στις ενδιαφερόμενους/-ες να υλοποιήσουν επιτυχημένα έργα αποκατάστασης.
- 3. Συνεργατικές συμπράξεις:** Με 46 εταίρους από διάφορους τομείς και χώρες, το MERLIN προωθεί τη συνεργασία και τις συνέργειες, μεγιστοποιώντας τον αντίκτυπο των προσπαθειών αποκατάστασης.
- 4. Επιρροή στην πολιτική:** Το MERLIN στοχεύει να επηρεάσει τους κανονισμούς και τα χρηματοδοτικά πλαίσια της ΕΕ, προωθώντας συστημικές αλλαγές για την αποκατάσταση των γλυκών υδάτων.

Πρακτική υλοποίηση

Η τεχνική σκοπιμότητα της πρωτοβουλίας MERLIN υπογραμμίζεται από το ισχυρό πλαίσιο και τις καινοτόμες μεθοδολογίες της. Αξιοποιώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, το MERLIN ενσωματώνει τεχνικές αποκατάστασης αιχμής και λύσεις βασισμένες στη φύση (NbS) προσαρμοσμένες σε διαφορετικά περιβάλλοντα γλυκών υδάτων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Μέσω σχολαστικών περιπτώσιολογικών μελετών και έρευνας, το MERLIN αξιολογεί τη βιωσιμότητα και την επεκτασιμότητα των μέτρων αποκατάστασης, εξασφαλίζοντας πρακτική εφαρμογή σε ποικίλα πλαίσια. Επιπλέον, η πρωτοβουλία χρησιμοποιεί αποτελεσματικά πλαίσια παρακολούθησης και αξιολόγησης για την παρακολούθηση της προόδου και της αποτελεσματικότητας των δράσεων αποκατάστασης, επιτρέποντας στρατηγικές προσαρμοστικής διαχείρισης. Οι συνεργατικές συμπράξεις με τεχνικούς εμπειρογνώμονες και ενδιαφερόμενους φορείς διευκολύνουν την ανταλλαγή γνώσεων και τις πρωτοβουλίες ανάπτυξης ικανοτήτων, ενισχύοντας την τεχνική επάρκεια των επαγγελματιών της αποκατάστασης. Με την αντιμετώπιση των τεχνικών προκλήσεων και την αξιοποίηση των αναδυόμενων τεχνολογιών, το MERLIN αποδεικνύει την τεχνική σκοπιμότητα της αποκατάστασης οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων σε κλίμακα, ανοίγοντας το δρόμο για βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων απέναντι στις περιβαλλοντικές απειλές.

Από συμμετοχική άποψη, η πρωτοβουλία MERLIN θέτει ως προτεραιότητα την εμπλοκή διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένου του κοινού, σε όλες τις δραστηριότητές της. Μέσω κοινοτικών διαβουλεύσεων, εργαστηρίων με τους ενδιαφερόμενους φορείς και εκδηλώσεων ενημέρωσης του κοινού, η MERLIN προωθεί διαδικασίες λήψης αποφάσεων χωρίς αποκλεισμούς, διασφαλίζοντας ότι οι τοπικές γνώσεις και προτιμήσεις ενσωματώνονται στα σχέδια αποκατάστασης. Επιπλέον, η πρωτοβουλία ενθαρρύνει τις πρωτοβουλίες της επιστήμης των πολιτών, δίνοντας στο κοινό τη δυνατότητα να συνεισφέρει πολύτιμα δεδομένα και γνώσεις στις προσπάθειες παρακολούθησης και αξιολόγησης. Επιπλέον, οι διαδικτυακές πλατφόρμες του MERLIN, όπως τα διαδικτυακά σεμινάρια και τα φόρουμ, παρέχουν δυνατότητες ευρύτερης συμμετοχής του κοινού και ανταλλαγής γνώσεων, προωθώντας τη διαφάνεια και τη λογοδοσία στις δραστηριότητες αποκατάστασης. Με τη συμμετοχή του κοινού στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των έργων, το MERLIN ενισχύει την κοινωνική αποδοχή και την ιδιοκτησία των πρωτοβουλιών αποκατάστασης, προωθώντας τελικά το αίσθημα της διαχείρισης και της συλλογικής ευθύνης για τα οικοσυστήματα γλυκών υδάτων της Ευρώπης. Ωστόσο, δεδομένου ότι συμμετέχουν 46 εταίροι, είναι δύσκολο να μετρηθεί η συμμετοχή του κοινού στις δραστηριότητες του έργου.

Επίπεδο συμμετοχής

Το MERLIN δίνει μεγάλη έμφαση στην αναπαραγωγικότητα και την προσαρμοστικότητα στην προσέγγισή του για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων. Καταγράφοντας και διαδίδοντας βέλτιστες πρακτικές, διδάγματα και καινοτόμες λύσεις μέσω των διαδικτυακών του πλατφορμών και των δραστηριοτήτων ανταλλαγής γνώσεων, το MERLIN διευκολύνει την αναπαραγωγή επιτυχημένων παρεμβάσεων αποκατάστασης σε διαφορετικές γεωγραφικές τοποθεσίες και κοινωνικοοικονομικά πλαίσια. Επιπλέον, η πρωτοβουλία δίνει προτεραιότητα στην ευελιξία και στις στρατηγικές προσαρμοστικής διαχείρισης, αναγνωρίζοντας τη δυναμική φύση των οικοσυστημάτων και τις εξελισσόμενες προκλήσεις που θέτουν η κλιματική αλλαγή και οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Μέσω επαναληπτικών διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης, το MERLIN αξιολογεί συνεχώς την αποτελεσματικότητα των μέτρων αποκατάστασης και προσαρμόζει τις στρατηγικές ανάλογα, διασφαλίζοντας ότι οι παρεμβάσεις παραμένουν σχετικές και ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες περιβαλλοντικές συνθήκες και στις ανάγκες των ενδιαφερομένων μερών.

Αναπαραγωγικότητα και προσαρμοστικότητα

Το MERLIN υιοθετεί μια ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση για την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων των γλυκών υδάτων, αναγνωρίζοντας τη διασύνδεση των οικολογικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών διαστάσεων. Με τη συμμετοχή ενός ποικίλου φάσματος ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων επιστημόνων, φορέων χάραξης πολιτικής, επιχειρήσεων και τοπικών κοινοτήτων, το MERLIN διασφαλίζει ότι οι προσπάθειες αποκατάστασης ενημερώνονται από πολλαπλές προοπτικές και εμπειρογνομosύνη. Αυτή η διεπιστημονική συνεργασία επιτρέπει την ενσωμάτωση της επιστημονικής γνώσης με τις τοπικές γνώσεις και τις παραδοσιακές πρακτικές, ενισχύοντας τη συνάφεια και την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων αποκατάστασης. Επιπλέον, η ολιστική προσέγγιση του MERLIN εξετάζει το ευρύτερο πλαίσιο του τοπίου, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η χρήση της γης, η υδρολογία και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων στρατηγικών αποκατάστασης που αντιμετωπίζουν τις βαθύτερες αιτίες της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων. Ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ επιστημονικών κλάδων και τομέων, το MERLIN προωθεί καινοτόμες λύσεις και ενισχύει συνέργειες που μεγιστοποιούν την ανθεκτικότητα και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των οικοσυστημάτων γλυκού νερού.

Ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Υπερ-Κατά)

Η πρωτοβουλία MERLIN είναι πολλά υποσχόμενη για την προώθηση της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα πλεονεκτήματά της έγκεινται στην ολοκληρωμένη και καινοτόμο προσέγγισή της, στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών ενδιαφερόμενων φορέων και στην προώθηση της ενσωμάτωσης των λύσεων που βασίζονται στη φύση (NbS). Μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και των συνεργατικών συμπράξεων, το MERLIN ενισχύει την αποτελεσματικότητα και την επεκτασιμότητα των προσπαθειών αποκατάστασης, ενώ παράλληλα επηρεάζει τις πολιτικές της ΕΕ για συστημική αλλαγή. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, όπως η τεχνική σκοπιμότητα της εφαρμογής μέτρων αποκατάστασης μεγάλης κλίμακας και η εξασφάλιση ουσιαστικής συμμετοχής του κοινού. Επιπλέον, η δυνατότητα αναπαραγωγής και προσαρμογής των στρατηγικών του MERLIN σε διαφορετικά πλαίσια μπορεί να ποικίλλει, απαιτώντας προσεκτική εξέταση των τοπικών συνθηκών και ικανοτήτων. Παρά τις προκλήσεις αυτές, η ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση του MERLIN τοποθετεί ως καταλύτη για μετασχηματιστικές αλλαγές, προσφέροντας πολύτιμες γνώσεις και λύσεις για την αντιμετώπιση των πιεστικών προκλήσεων της απώλειας της βιοποικιλότητας και της κλιματικής αλλαγής στα περιβάλλοντα γλυκού νερού της Ευρώπης.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

MERLIN. (n.d.). Mainstreaming Ecological Restoration of freshwater-related ecosystems in a Landscape context: INnovation, upscaling and transformation. Retrieved from <https://project-merlin.eu/>

Συμπέρασμα

Κλείνοντας, οι καλές πρακτικές που παρουσιάστηκαν στα πλαίσια του έργου Restoration Academy προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις και παραδείγματα για τις οργανώσεις νεολαίας και τους εργαζόμενους σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι πρακτικές αυτές καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων που βασίζονται στη φύση για την προώθηση της εκπαίδευσης, την ενίσχυση του εθελοντισμού και την έμπνευση της περιβαλλοντικής ηγεσίας μεταξύ των νέων.

Με την ενσωμάτωση αυτών των πρακτικών στην εργασία των νέων, μπορούμε να ενισχύσουμε περαιτέρω τις συλλογικές προσπάθειες για την αποκατάσταση της φύσης και την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Ας συνεχίσουμε να συνεργαζόμαστε και να καινοτομούμε, αξιοποιώντας τη δύναμη της φύσης για να ενδυναμώσουμε την επόμενη γενιά περιβαλλοντικών διαχειριστών και ενεργών πολιτών.

Μαζί, μπορούμε να έχουμε μόνιμο αντίκτυπο στον πλανήτη μας και να δημιουργήσουμε ένα πιο βιώσιμο μέλλον για τις επόμενες γενιές.

Restoration Academy
Empowering Youth Participation in Nature Restoration

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

